

Kollegialt lärande i Kulturskolan Kalix Läsåret 2017/18

Dokumentation av 14 lärares aktionslärande

Handledare: Cecilia Frostenson

FÖRORD

Kulturskolan i Kalix har under tre års tid jobbat lite extra med skollagens och läroplanernas ord om att verksamheten ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Detta förutsätter att verksamheten har en kunskap som baseras på vetenskapliga metoder och att det handlar om professionell erfarenhet baserad på ett kollegialt samarbete. För att leva upp till skollagens grundläggande tanke, och för att kunna utveckla verksamheten och nå högre resultat, måste vi arbeta systematiskt och medvetet för att stärka professionens kompetens.

Som rektor kan man utgå från två olika perspektiv vid utvecklingsarbete. Man kan utgå ifrån kompetensutveckling, där målet är att öka lärares kompetens, med bieffekten att ett högre resultat nås. Man kan också utgå ifrån verksamhetsutveckling, där målet är ökad måluppfyllelse, och där utmaningen/problemerna blir att öka lärares kompetens för att nå ett högre resultat.

Verksamhetsutveckling förutsätter kompetensutveckling vilket gör att lärares kompetens blir ett problem som måste lösas. Då är det troligen klokare att utgå ifrån perspektivet att kompetensutveckling ger verksamhetsutveckling. Även om båda dessa perspektiv är delar av samma mynt, så tror jag att det är viktigt, inte minst ur ett professionsperspektiv att utgå från kompetensutveckling i de flesta fall. Jag tycker att skolan generellt hamnar för ofta i ett tvärtomperspektiv.

Vi startade detta treårsprojekt med att läsa och lära om aktionslärande, vilket är en lämplig metod att knyta an ett vetenskapligt förhållningssätt med beprövad professionell erfarenhet i ett kollegialt samarbete. Vi har därefter studerat flertalet metoder, lärandeteorier och förhållningssätt som kan stärka arbetslagens systematiska och analytiska arbete med att utveckla verksamheten. Utgångspunkten har likväl varit att utveckla lärares professionella kompetens, och därigenom utveckla verksamheten genom nya kunskaper.

Inför det tredje året framgick det tydligt att arbetslagen behöver extern input i det kollegiala utvecklingsarbetet. Vi startade därför ett samarbete med Cecilia Frostenson, som har fungerat som handledare, inspiratör och utbildare för lärarna och arbetslagen. Detta samarbete har varit mycket uppskattat av Kulturskolans lärare, och ett av resultaten är denna sammanställning av lärarnas utvecklingsarbeten. Jag vill tacka Kulturskolans lärare som gjort fina prestationer, och förstås vill jag tacka Cecilia för det fina kanonjobb hon gjort. Vi är tacksamma för att ha fått del av din kompetens detta läsår. Tack!

Kalix 5 juli 2018

Björn Emmoth

Rektor

NÅGRA ORD OM DOKUMENTATIONEN

Det häfte du håller i handen innehåller 14 lärares reflekterade erfarenheter från arbetet med kollegialt lärande i Kulturskolan Kalix läsåret 2017/18. Arbetet har haft till syfte att utveckla lärarnas kunskaper om undervisning och lärande samt att fördjupa perspektivet på den egna lärarrollen. Under läsåret har de tre arbetslagen ”Musikskolelaget”, ”Klassmusiklaget” och ”Teater/Dans/Bild-laget” bildat varsin handledningsgrupp där pedagogiska frågeställningar hämtade från lärarnas egen praktik utforskats genom reflekterande samtal. Frågeställningarna har utgjorts av fenomen och/eller händelser som man funderar över men sällan hinner fördjupa sig i. Det kan gälla dilemman man stött på i undervisningen eller undervisningsidéer man vill pröva.

Genom *aktionslärande* har lärarna en och en – och i några fall två tillsammans – utforskat sin egen frågeställning genom en serie lektioner som observerats och därefter dokumenterats. Erfarenheterna har reflekterats i handledningsgruppen och även med en ”kritisk vän”. I processen har lärarna använt samhällsvetenskapliga metoder i form av egen observation, kollegaskuggning, videofilmning, intervju, enkät samt dagbok och loggbok. Vi kallar resultatet ”reflekterad erfarenhet”, ett begrepp som kommer från John Dewey’s begreppsvärld. En reflekterad erfarenhet är en förutsättning för lärande men också för begreppet ”beprövad erfarenhet” som utöver att vara reflekterad och dokumenterad även ska vara upprepad.

Texterna är unika. De speglar tankar, föreställningar, upplevelser och erfarenheter som kulturskollärare har kring sin egen praktik. Alldeles som det är, inte filtrerat genom någon annans perspektiv. Varje text representerar ett sätt att språkliggöra ”tyst kunskap”. Förhoppningen är att dessa texter kommer bidra till att lyfta fram kulturskollärares praktik och på så sätt utgöra en pusselbit i arbetet med att stärka professionen och fördjupa förståelsen för processerna undervisning och lärande inom kulturskolan. Jag vill rikta ett varmt tack till alla deltagande lärare för gott samarbete kring denna ambition.

Växjö 14 augusti 2018

Cecilia Frostenson, handledare

LärKultur Sverige

INNEHÅLL

<i>Lillemor Bergdahl & Maria Sköld:</i>	
Fantasi och berättande i dramaundervisning	5
<i>Per-Anders Burman</i>	
”Det är som att du följer med mig hem” – digital övningshjälp i hemmet för musikelever	9
<i>Anna-Karin Emmoth:</i>	
Fördjupat musikaliskt lärande	13
<i>Ida Johansson:</i>	
Lustfylld musikundervisning	19
<i>Svetlana Knysch:</i>	
TV-spelet ”Just dance” som läromedel.....	25
<i>Johanna Lindgren:</i>	
Motivation och engagemang i sångundervisningen	28
<i>Emma Roos Lindberg:</i>	
Elevers lyssnande och fokus på musiklektionerna	32
<i>Hannele Scherling:</i>	
Arbetsro och delaktighet	39
<i>Jenny Selander-Jönsson:</i>	
Att fånga elevers uppmärksamhet	43
<i>Simon Snell:</i>	
Gehörsbaserad gitarrundervisning med hjälp av YouTube	47
<i>Erik Tornberg:</i>	
Övningsstöd via video/Play Alone	50
<i>Kim Wångersjö:</i>	
Hjälp för eleverna att memorera innehållet på fiollektionerna	52
<i>Jennie Öström-Sandberg:</i>	
Att lära sig noter med alla sinnen	54

Lillemor Bergdahl & Maria Sköld

FANTASI OCH BERÄTTANDE I DRAMAUNDERVISNINGEN

Arbetslag: TeDaBi-laget

Kontakt: lillemor.bergdahl@kalix.se

maria.skold@kalix.se

Sammanfattning: Syftet med aktionen var att utveckla elevernas aktiva lyssnande och fantiserande. Resultatet var blandat, för en del grupper passade upplägget bra medan det i andra grupper blev för stökigt.

Presentation av aktionen

Val av ämne

Vi upplevde att eleverna inte klarade av att lyssna på varandra och att de tappade intresset efter deras ”tur”. Många frågor snurrade i huvudet: Hur kan dramat bli mera lustfyllt? Hur kan alla elever få möjlighet att bli lyssnade på och samtidigt behålla lusten att fantisera och lyssna på varandra?

Vi ville ge eleverna en lektion där de kunde fokusera och aktivt lyssna och berätta under hela lektionen. Vi ville se om eleverna var aktiva och intresserade när vi ändrade vår invanda dramaplanering, genom att arbeta i grupper och därigenom ha färre att lyssna på. Samtidigt ville vi stimulera fantasin och berättandet.

Frågeställning

Hur ska jag få eleverna att lyssna, berätta och vara intresserade under hela lektionen?

Process

Vi funderade mycket på hur dramat kunde bli mer lustfyllt både för oss själva och för eleverna. Vi ville att alla skulle få möjlighet att bli lyssnade på och samtidigt behålla lusten att fantisera och lyssna på varandra. Tillsammans kom vi på ett, som vi tyckte, spännande lektionskoncept. Vi satte igång med stor iver och höga förväntningar. Det tog tid för oss att ta fram materialet och när vi gjort det var vi redo att möta eleverna i praktiken.

Det gemensamma lektionskonceptet såg ut på följande sätt: Eleverna går genom den ”magiska ringen” och när de gjort det så får dom en bild. Sedan ska de söka sig till sina grupper/platser tysta. När de har hittat sin grupp får de hitta på en historia med hjälp av bilderna. De får antingen berätta eller dramatisera för de andra.

För aktionen använde *Lillemor* en årskurs 3 på en skola inom den ordinarie skoltidens ram. Klassen bestod av ungefär lika många flickor som pojkar. Genom att det inte var en lektion direkt innan så gick det bra att hinna med alla förberedelser.

Marias aktion ägde rum i en åk 2 också inom den ordinarie skoltiden och det var en ganska stor klass med 18 elever och en jämn könsfördelning mellan pojkar och flickor.

Under aktionen har vi antecknat regelbundet i loggbok och även haft kollegaobservation för att observera och dokumentera processen i grupperna. Vi har också använt ”smilisar” och elevernas egna reflektioner för att få en uppfattning om elevernas upplevelser. Som inspiration för lektionerna har vi läst *Impro – Improvisation och teater* av Keith Johnstone (1979).

Resultat

Lillemor

Min klass var inte så stor (13 st årskurs 2 & 3) och de är vana att jobba med varandra i olika gruppkonstellationer. Eleverna var mycket intresserade i starten, speciellt när vi skulle starta lektionen utanför klassrummet. Det kommer många frågor om nästa steg. Eleverna är vana att se på tavlan vad lektionen ska innehålla. De flesta elever accepterar att invänta nästa steg men det finns dom som måste veta fortsättningen på grund av nyfikenhet, oro och svårigheter att behålla koncentrationen. Efter första gången funkade det bättre för de eleverna för då visste de vad som skulle hända. Spänningen när förvandlingsringen togs fram gjorde att det fort blev tyst i ledet och koncentration. Nästa information blev klar och tydlig och jag upprepade att de inte skulle glömma bort att vara tysta när det fått sin bild. Steget genom förvandlingsringen och kortet/bilden i handen blev riktigt magiskt och man märkte att de funderade vad det nu var de skulle göra, lite viskningar till varandra. Många elever fattade direkt vad de skulle göra medans andra snurrade omkring lite tills de blev uppmanade av andra i just sin grupp att de tillhörde deras grupp. De som fattat gick lite runt och hämtade/sökte sina gruppmedlemmar. Väl i bona började eleverna hitta på en gemensam historia/berättelse om bilderna de har fått. Grupperna funkade olika, i en del är bara en som pratar och i andra pratar man i mun på varandra. Berättelserna var små och korta från början men eftersom blev de små teaterstycken, längre historier och till och med någon sång/rap. Från att ha suttit och redovisat i sin lilla grupp så ville eleverna gå fram i klassrummet och göra längre och större redovisningar. Grupperna turades om att redovisa sina berättelser inför klassen, berättelser som nästan alltid hade en moralisk innebörd, som slutade med att alla blev glada och vänner. Någoting jag märkte var att nästan alltid var det den med ”hög status” som höll i trådarna vid redovisningen – en slump eller ett medvetet val?

Efter varje lektion fick eleverna värdera övningen och deras värdering var positiv till mycket positiv och man såg att de gillade det, men det kunde ändå vara i någon grupp ett tisslande med kompis vilken ”värderingsgubbe” (smiley) de skulle visa.

Maria

Eleverna var nyfikna och intresserade från början. Det var dock svårt för dem att vara tysta när de sökte sin grupp. När de hade hittat varandra började de att hitta på historier. Under lektionens gång såg jag att vissa elever tog större ansvar för gruppen medan andra gled med. I grupperna turades de sedan om att berätta sin historia som alltid hade någon moralisk fråga, någon var utanför men fick nya vänner på slutet. Det fanns elever som efter andra omgången tyckte att de inte fick vara med att bestämma och en del fastande i samma form. Då slumpen styrde i vilka grupper eleverna hamnade i så blev det också en del konflikter i vissa grupper. Jag försökte stötta och hjälpa grupperna utan att lägga mig i deras berättelser i någon större utsträckning. Klassen var stor och det var svårt att hitta utrymme för alla grupper i klassrummet utan att de skulle störa varandra. Sista gången fick många samma bild som de redan hade fått någon gång innan och då tyckte de att det var tristare. Elevernas behov av repetition var mindre än deras behov av omväxling i detta fall. Detta passade vissa elever bättre och de var de som i vanliga fall har svårt att sitta still, lyssna hela tiden och de som jag upplever har det lite för "lätt" i skolan och vill ha utmaningar. De elever som vill ha struktur, lugn och instruktioner för att göra "rätt" hade svårare och i denna klass var de fler än den andra sorten. Efter varje lektion fick var och en värdera hur de tyckte att lektionen var och resultatet visade ingen bra uppgång utan tvärtemot var det sämre resultat sista gången. Eleverna tyckte själva att de tränat sig på att berätta, lyssna och samarbeta men de allra flesta ville återgå till den vanliga "draman". Det vart helt enkelt för ostrukturerat och stökigt för de flesta. Om klassen varit mindre och vi kunnat sprida ut oss mer hade det kanske passat fler.

Reflektion

Lillemor

Eleverna ville fortsätta med "magiska ringen" och har själva hittat på andra övningar där man kan ha med den magiska ringen och de har även peppat mej till det. Jag har själv ändrat början på ALLA mina lektioner och ser nästan bara positivitet. Det kan vara de elever som är vana att SE vad som ska hända på lektionen som får det lite kämpigt i början men det har löst sig för de flesta. Det blir en bättre lektion om jag aktiverar dom direkt, gärna innan de kommer in i dramasalen.

Mina förväntningar infriades och stärktes när eleverna själva ville fortsätta med "förvandlingsringen" och spänningen runt denna start av dramaövning. Jag har gjort själva övningen i alla mina grupper och alla har uppskattat den. I de klasser som klarar av det har eleverna även varit delaktiga i lektionsinnehållet. Jag har så klart fortfarande elever som ger energi och eftersom jag har ett omväxlande jobb som passar mej utmärkt där jag får göra många olika saker med olika grupper – och jag har TUR att jag fortfarande känner en glöd som kan flamma upp. Så jag älskar mitt jobb som omfattar elever från 1,5 år upp till 17 år.

Maria

Jag hade planerat att genomföra aktionen med båda mina klasser men upptäckte att tiden för förberedelser innan eleverna kom in i klassrummet inte fanns för klass nummer två så därför blev det den första klassen som fick vara med i processen. Mina förväntningar infriades i början men jag insåg också att denna klass inte var de bästa att bli lite av ”försökskaniner” för en för mig oprövad lektionsmetod.

Nya gemensamma frågeställningar

Hur ska vi fortsätta för att undervisningen ska vara lustfull för både oss själva och eleverna? Lokalfrågor och ordningsfrågor har i mångt och mycket tagit musten och lusten ur ämnet. Vi tycker att drama /teater är viktiga ämnen som alla borde ha nytta av och tycka om men så är det inte i den verklighet vi jobbar i idag. Undervisningen skulle kunna utvecklas genom nya frågeställningar som till exempel:

- Måste allt vara så stilla och tyst? Vad är rörigt och störande – för mej och för eleverna?
- Ska alla lektioner vara under samma mall? Ska man byta platser i ringen för varje gång? Ja, varför inte? Det blir en spännande grej man kan ta redan utanför dramasalen. En lott, en färg, en siffra mm.
- Vi skulle kunna prata mer om vad ”roligt” betyder för eleverna. Vad vill dom lära sig? Vilka förväntningar har dom?

Det vi funderar över är hur vi ska göra för att få både elever som behöver utmaningar och de som behöver struktur att fungera på ett bra sätt tillsammans så att alla ska få en dräglig dramalektion där lyssnandet och fantasin utvecklas. För att kunna ge eleverna inspiration behöver vi påfyllning av nya och nygamla dramaövningar så att vi kan ge med lust och glädje.

Per-Anders Burman

”DET ÄR SOM ATT DU FÖLJER MED MIG HEM” – DIGITAL ÖVNINGSHJÄLP I HEMMET FÖR MUSIKELEVER

Arbetslag: Klassmusiklaget

Kontakt: per-anders.burman@kalix.se

Sammanfattning: I aktionen har jag prövat att lägga ut klipp med olika lektionsmoment och låtar för att ge eleverna stöd i sitt övande hemma. Resultatet är häpnadsväckande positivt. Eleverna har utvecklats spelmässigt och jag har fått nya verktyg för min undervisning.

Presentation av aktionen

Val av ämne

Jag har tyckt att detta ämne har varit intressant utifrån följande bakgrund: År 2014 startade jag med en idé att få igång brassen med hjälp av brassprojekt och jag har under tre års tid bedrivit undervisning för helklasser som spelade brassinstrument i åk 3–5. Där har eleverna haft instrumenten i skolans musiksal dvs inte tagit hem och övat själva. Några gånger under året har de fått låna hem instrumenten och träna hemma. Jag döpte brassklasserna till ”Brasshjältarna” och fortsatte sedermera med ”Brassidolerna”, ”Brassrockarna” och ”Minibrassarna”. När dessa projekt var slutförda så övergick eleverna till ämnet ”Brass” inom den frivilliga undervisningen.

Att öva hemma är ett viktigt moment för att kunna utvecklas i den frivilliga undervisningen och ensembler. En fotbollsspelare måste även träna själv med kondition, teknik med mera för att bli en tillgång för laget. Samma sak är det med en musiker i en ensemble.

Frågeställning

Hur kan jag med hjälp av min YouTube-klipp motivera mina brass elever att öva i hemmet?

Process

Under läsåret 2017–2018 har jag gått in i nästa fas från projekt till frivillig undervisning. Jag har där tagit hand om eleverna som vill fortsätta spela. Jag har velat att eleverna ska få kunskap och bli inspirerade av mina inspelade klipp (filmer) på min YouTube-kanal för att öva själva i hemmet. En önskvärd bieffekt skulle vara att de själva får lust och skapa eget driv för utveckling av sitt spel genom övningsrutiner hemma. Då eleven blir bättre blir även laget, med andra ord ensemblespelet, bättre.

Själv behövde jag lära mig att skapa instruerande klipp för eleverna med syfte att användas i hemmet men även för att kunna dra nytta av dem på lektionerna.

Alla mina elever har fått samma information och möjligheter att ta till sig YouTubeklippen vilket innebär att jag har lärt alla hur man hittar på nätet. För aktionen har jag observerat två stycken elever: en kille på 10 år och en flicka på 11 år som båda spelar trumpet. På lektionen har jag visat hur de hittar bland klippen, hur de kan öva till dem och vad de kan lära sig. Jag har även visat hur man kan ändra tempi med hjälp av inställningar i YouTube alternativt i en app som heter ”Amazing Slow Downer”.

I klippen får eleverna jobba med att förstå bland annat andning, ansats, melodi, stämmor, noter och även hur de ska hitta övningsrutiner i hemmet. När, hur och varför övar man? Jag använder mig av en projektor och OH-duk som de kan se mina inspelade klipp på. Har även provat att köra parallellt en skärm men vi övergick till bara OH-duk då vi tyckte att det fungerade bättre. Det blev större bild samt att eleverna fick en mer upprätt kroppshållning med bättre andning som följde. Jag har även jobbat med PEF-mätning för att se deras lungkapacitet och följa deras utveckling.

Jag har spelat in med mitt verktyg: en Apple Iphone 5S och gjort ett fäste av vinkeljärn som jag limmat på ett mobilskal. Detta har jag sedan fäst på ett mickstativ K & M med bom för att kunna justera höjd. Jag har använt en gammal OH-duk som jag kapat, listat och hängt upp och använt en gammal projektor som pensionerats eftersom den inte fyller kraven för vanlig undervisning. Allt för att möjliggöra inspelningarna.

All övning är bättre än ingen alls. Jag satte ett tydligt mål för att få eleverna att spela/träna hemma genom att utlysa en tävling: *Vem övar mest under tidsperioden 6–30/11?* Anledningen till det var ett tydligt spelmål den 30 november då alla inbjöds till Kulturcafé på kvällen. Vinsten var en liten pokal.

Jag startade höstterminen 2017 med tomma händer som man brukar säga och la in klipp på de låtar som jag gav i läxa. Materialet har varit Startklart 1 & 2, melodier som har en kompbakgrund som man kan spela till. De finns på medföljande CD skiva eller på Spotify. Upphovsman är en trumpetare som heter Jan Utbult. Jan är utbildad vid Musikhögskolan i Göteborg och har bl.a. varit verksam vid Musik- & kulturskolan i Härnösand. Han har arbetat som läromedelförfattare i musik sedan 1996. För mig som pedagog så detta ett väldigt bra, lärorikt och roligt sätt att lära sig spela. Materialet har spelat stor roll för att få draghjälp i att få upp intresset för att spela brass. Jag tycker själv att det är väldigt kul att spela med detta koncept och den glädjen hoppas jag ska smitta av sig.

Det ligger massor av tid bakom detta arbete som pedagog och entreprenör för att få igång brasset, att få dem att öva och spela med glädje. Jag bestämde mig tidigt i detta projekt att jag skulle ha en tillåtande attityd när jag spelade in mina klipp. En tagning på inspelningen eller möjligen två. Det skulle inte vara så kravfyllt att jag inte skulle våga lägga upp det på Tuben. Men ändå våga och kunna stå för det. Det har tagit tid att spela in, redigera början och slutet på klippen i telefon. Sedan har jag väntat tills jag kommit hem där jag har snabb uppkoppling. Jag har lärt mig ett sätt som fungerar och

jag har fått ut klippet på kanalen. För eleverna har jag berättat och beskrivit hur man kan hitta på kanalen. Men också om min struktur som innebär att man kan använda klippet i inlärningsfasen, och sedan använda bakgrunden på Spotify eller CD-skivan. Det är av stort värde att man kan ändra hastighet under hjulet på inställningar i YouTube. Inte steglöst, men olika steg, tillräckligt för att det ska ge fördelar med inläringen av att hinna med. Jag har även använt appen ”Amazing slow downer” för att kunna påverka tempi.

Frågeställningen att lära sig på gehör eller noter är en evig fråga. Här ser de mina fingrar dvs grepp och kan spela på det, men efter det kan de använda notbilden och stegvis så växer deras färdighet till att de ”kan” låten. Vilket innefattar läsa karta, grepp, andning, tunga, nyanser, form etcetera. Jag har intervjuat eleverna och de beskriver att de följt min idé om inlärningsstrukturen:

- YouTube-klippet
- Spotify med noter
- Brasslektion
- Brass spelgrupp ca 20–25 st

Observationerna gjordes under november månad. Jag har använt mig av verktyget mobilen och spelat in deras lektioner samt intervjuat dem.

Resultat

Utmaningen har varit att få elever och föräldrar att använda min kanal på YouTube, vilket innebär att verkligen använda den i sin övning hemma. Jag hade en stark vision om hur detta skulle genomföras, men jag visste inte om det skulle lyckas. Det som överraskat mig är att det gett så goda resultat med deras övande/spelande. De har utvecklat andning, tunga, motorik, ventilfingrarna, trigger på tonerna c#1, d1, tajming, ökat tonomfånget och ökat deras intresse för att spela. De har använt klippet hemma, även om övandet varierat över tid.

Aktionen har lett till bättre kvalitet i gruppundervisningen och brassensemblen för konserter. Med orden ”bättre kvalitet” menar jag hela inställningen till att spela, lust, nyfikenhet, tekniskt kunnande och samspel. Jag har varit noga med att sätta tydliga spelmål under året med olika konserter på skolan musikcafé, julkonsert, vårkonsert, samarbeten i länet med exempelvis en dag som jag döpt till ”Brassa på dag” i Boden, Piteå. Där möts mellan 50–80 brassare och samspelar. I ett samarbete med Norrbotten Big Band under rubriken ”Poesimelodi” där vi fick in samspel, improvisation och förebilder. Vi har även startat Brassdans där vi spelar på gehör och gör koreografi då jobbar jag tillsammans med en danspedagog.

Reflektion

I höstas hade jag inga klipp men nu ligger siffran på över 200 klipp. Inget självändamål i sig. Men jag har skapat utveckling både för mig som pedagog och för eleverna. Fördelarna med inspelningarna är så många och eleverna efterfrågar klipp när jag kommer med en ny låt. Eller som en av mina elever sa: ”Det är som att du följer med mig hem.” På så sätt finns pedagogen i deras hemmiljö förutom på lektion. Jag har även undervisat en 8-årig flicka som flyttade till Nya Zeeland via Skype. Hon har spelat kornett hemma och jag har undervisat via datorn. Klippen har legat till grund men även varit ett komplement för henne till vår lektion. Jag har även skickat material via mail och kompletterat information. Nu kommer jag att fortsätta utveckla dessa strategier och se hur man ytterligare kan vässa dem för elevens bästa inlärningskurva och spelutveckling.

Ska vi pedagoger utveckla kulturskolans undervisning och ligga i framkant, så behöver också skolan hålla sig med bra teknik. Man måste även få misslyckas för att kunna lyckas. ”Våga” är ett bra ord. Precis som våra elever när de ska lära sig spela.

Mitt aktionslärandeprojekt har verkligen påverkat mitt sätt att undervisa. Jag har utvecklat något som både mina elever och jag vunnit på: En metod till snabbare inläring och övningshjälp hemma. Detta är bara en kompletterande metod till det viktiga mötet med eleverna. Som pedagog vill jag hitta nya vägar för att nå framsteg med elevernas spel. Med eleven i centrum, lust, nyfikenhet och hängivelse så bör man kunna utveckla sin undervisning.

Med musikaliska hälsningar P-A Burman

PS Jag har tillstånd från Jan Utbult att använda hans material på detta sätt. Gå gärna in på YouTube och kolla mina klipp: https://www.youtube.com/channel/UCMprX4iuPsZd5tsziFP_FZA/videos

Anna-Karin Emmoth

FÖRDJUPAT MUSIKALISKT LÄRANDE

Arbetslag: Musikskolelaget

Kontakt: anna-karin.emmoth@kalix.se

Sammanfattning: Syftet med aktionen var att se om ett förändrat lektionsupplägg kunde leda till att eleven blev mer motiverad till att öva på sitt instrument och till att börja lyssna mer medvetet till sitt eget spel. Genom att förflytta fokus från att lära ut ett specifikt stycke till att lära om musik i allmänhet ville jag klargöra kunskap och väcka intresse. Detta gjordes genom att lägga in presentationer med film, musik, bilder och berättelser i lektionerna samt genom att aktivera eleven i samtal och musicerande tillsammans. Resultatet blev mer aktiva och kreativa elever som, även om de inte hann utvecklas spelmässigt, ändå visade ett större intresse för det ljudande resultatet än tidigare.

Presentation av aktionen

Val av ämne

Bakgrunden till aktionen var att det var svårt att svåra att motivera vissa elever till att jobba på att utveckla sitt pianospel. Några tycktes inte lyssna till sitt spel, de saknade ork och tålamod att träna och tycktes ha som enda målsättning att ta sig igenom stycken och komma framåt i spelboken. Några uttryckte inga egna tankar eller åsikter och ville bli styrda hela tiden.

Min förhoppning var att hitta ett sätt att väcka dessa elevers nyfikenhet och lust att lära, så att de därigenom skulle kunna utvecklas musikaliskt och spelmässigt. Jag ville motivera dem till att lyssna till musiken och till sitt eget spel.

Jag ville också få till stånd ett bättre samtal med eleverna, där jag dels skulle kunna få mer information om elevernas drivkrafter och intressen, dels öva eleverna i att resonera om musikaliska begrepp.

Min tanke var att om eleverna fick ökad förståelse och kunnande, samt var mer delaktiga och aktiva, så skulle de också vara mer motiverade att öva för att få bättre hörbart resultat.

Jag ville även utveckla min undervisning genom att lägga upp lektionerna på ett lite annat sätt; förflytta fokus från ett specifikt stycke till musiken och lärande om musik i allmänhet.

Frågeställning

Hur ska jag få eleven att fördjupa sitt lärande?

Process

Aktionen genomfördes med tre flickor i åldrarna 10, 12 och 13 år, under tre veckor på deras enskilda lektioner.

Varje lektion inleddes med någon typ av presentation. Avsikten var att utgå från något musikaliskt istället för ett stycke/en melodi. Det handlade inte om att helt förändra innehållet i lektionerna, bara om att pröva ett nytt upplägg. Genom att börja i en annan ände hoppades jag kunna tydliggöra kunskaper och väcka intresse. Presentationerna bestod av: musikvideo, berättande, musiklyssning och illustrationer*, som behandlade kompositörer, musikstycken, filmmusik, olika instrument och musikaliska begrepp. (Bilagor 1-6)

Lektionerna innehöll sedan improvisation och musicerande där vi turades om att leda och följa varandra. Därutöver bestod de av samtal och resonemang kring spelandet och utförandet samt moment där eleven fick göra egna musikaliska val och sätta ord på vad hen lärt under lektionen.

Aktionen dokumenterades i en loggbok där jag efter varje lektion tecknade ned vad jag uppfattat och mina reflektioner kring vad som skett. Efter varje lektion fick eleverna också besvara en kortfattad enkät (Bilaga 7). Denna enkät gjordes även veckan innan actionen, som en jämförelse.

Som förberedelse för actionen, inspiration och för att lära mer om vad andra pedagoger erfarit i sin undervisning, läste jag tre examensarbeten: ”Musikaliskt uttryck i pianoundervisning - när och hur?” (Ladåker & Lennartsson, 2008), ”Motivation i kulturskolan” (Nilsson, 2017) och ”Diskurser inom kommunal och privat pianoundervisning” (Prahl, 2008).

Resultat

Eleverna deltog med intresse och glädje för det mesta och jag upplevde att de liksom vaknade till av det nya i upplägget. De visade större nyfikenhet och kreativitet än vanligt och var mer aktiva under lektionen. Det var ibland olika hur de reagerade på de olika aktiviteterna; till exempel så blev en elev inspirerad till att skapa egen film med passande musik till, medan en annan spelade den givna musiken men kunde spela den med olika dynamik. Och medan en elev gärna improviserade på olika sätt, så tordes en annan knappt härma efter mitt spel. Även om det på denna korta tid inte hann leda till att de utvecklades spelmässigt, så hade de i alla fall uppmärksamheten mera riktad på det ljudande resultatet nu än tidigare.

Samtalen och diskussionerna ledde även till att jag fick en ökad kunskap om eleverna och deras olika personligheter, intressen och kunnande. Enkäten besvarades genomgående mestadels positivt med något enstaka medelbetyg på fråga 4, men nämns kan att tredje veckan hade alla eleverna satt högsta betyget på samtliga frågor och en hade dessutom ritat stjärnor runt svaren.

Reflektion

Jag tycker att detta arbete främst gjorde mig påmind om hur viktigt det är att ge eleverna en upplevelse för att kunna motivera dem till att träna på sitt instrument. Och att det är värdefullt att se till att det finns variation i undervisningen. Något som dock försvårar detta arbetssätt är lektionens begränsade längd på 20 minuter, då det kan vara svårt att hinna med extra moment, som att se film, till exempel. Jag har också under den här processen tänkt mera på vad som är min uppgift som lärare och att det bland annat är att lära eleverna att bli självständiga så att de kan lära sig nya stycken på egen hand. Därför tänker jag att det är klokt att ibland gå från stort till smått, starta med att ge en bild av vad som ska undervisas och inte alltid ta utgångspunkt i ett musikstycke.

Referenser

Ladåker, E. & Lennartsson, A. (2008). *Musikaliskt uttryck i pianoundervisning - när och hur? – En studie utifrån ett instrumentallärarperspektiv*. Examensarbete. Göteborgs universitet. Hämtad från https://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/20020/1/gupea_2077_20020_1.pdf

Nilsson, A. (2017). *Motivation i kulturskolan. – Hur pianolärare och deras elever förhåller sig till motivation att spela piano i relation till not- och gehörsbaserad undervisning*. Examensarbete. Kungl. Musikhögskolan, Institutionen Musik, Pedagogik och Samhälle. Hämtad från <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1088718/FULLTEXT01.pdf>

Prahl, M. (2008). *Diskurser inom kommunal och privat pianoundervisning*. Examensarbete. Lunds Universitet. Hämtad från <https://lup.lub.lu.se/student-papers/search/publication/1316506>

Bilaga 1-2 Exempel på aktionens undervisningsmaterial

Bilaga 3 Enkät

MUSIKENS BESTÅNDSDELAR

(utöver ton, takt och rytm)

DYNAMIK:

starkt
f (forte)

-

svagt
p (piano)

TEMPO:

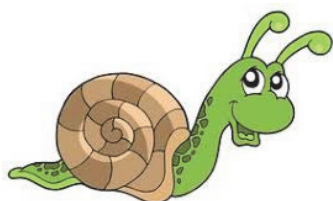
långsamt

-

snabbt

Lento

Presto

© Can Stock Photo

ARTIKULATION:

ihopbundet

-

kort/studsigt

Legato

Staccato

DYNAMIK

(Bilaga 2)

<i>ff</i>	Fortissimo	Mycket starkt	
<i>f</i>	Forte	Starkt	
<i>mf</i>	Mezzoforte	Medelstarkt	
<i>mp</i>	Mezzopiano	Medelsvagt	
<i>p</i>	Piano	Svagt	
<i>pp</i>	Pianissimo	Mycket svagt	

(Bilaga 3)

Utvärdering

Namn:

Datum:

1. Jag tycker att lektionen var

2. Jag lärde mig något nytt

3. Jag känner lust att spela vidare hemma

4. Jag har spelat mer hemma den senaste veckan än i vanliga fall?

Ida Johansson

LUSTFYLLD MUSIKUNDERVISNING

Arbetslag: Klassmusiklaget

Kontakt: ida.johansson@kalix.se

Sammanfattning: Syftet med mitt aktionslärande var att undersöka det hur jag skapar förutsättningar för lustfyllt lärande. Två parallellklasser från årskurs två har deltagit i studien, sammanlagt 33 elever. Under åtta veckor har de arbetat med ”melodispel på piano” då de övat på enkla pianomelodier två och två. Under aktionen gjorde jag två enkätundersökningar, den ena när vi startade upp det nya arbetsområdet och den andra efter avslutat arbetsområde. Första enkäten visar att ca 61% av eleverna tyckte musiken var rolig medan den andra visar att 97% av eleverna tyckte att musiken var rolig.

Presentation av aktionen

Val av ämne

När jag undervisar upplever jag ibland ett ”flow” då eleverna deltar aktivt och engagerat på vilka lektionsaktiviteter som helt. Vi har roligt tillsammans, de är nyfikna på vad vi gör, de samspelar med varandra och lärandet är lustfyllt. Mitt aktionslärande har handlat om att undersöka hur jag skapar förutsättningar för lustfyllt lärande i klassrummet. Nedanstående aspekter tror jag har stor betydelse för att lyckas med det.

Elevperspektiv

- Eleverna känner trygghet i gruppen och respekterar varandra
- Ordning och tydlig lektionsstruktur
- Variation av lektionsaktiviteter
- Elevinflytande
- En blandning av utmaningar och det som känns enkelt att klara av
- Övriga överraskningar

Lärarperspektiv

- Noggrann planering med tydliga mål för hela arbetsområdet och delmål för lektionerna
- Att vara väl förberedd
- Att skapa en relation till eleverna och ett bra gruppklimat
- Att utstråla trygghet och lugn
- Att ha bra flyt och högt tempo (ex. att växlingar mellan olika sånger/moment sker utan tekniskt strul, att förbereda så att det som behövs på lektionen är lätt att plocka fram)

- Att byta aktivitet när energin dalar
- Involvera eleverna i momenten, som t.ex. att dela ut instrument/hjälpa till med sångtexter på datorn/vara dirigent/slå av och på musik...
- Dramatisera och lek
- Ha kul själv
- Att vara positiv och se hur eleverna ska lyckas nå målen

Frågeställning

Hur undervisar jag för att ge eleverna förutsättningar till lustfyllt lärande?

Process

Arbetsområdet för aktionen var ”melodispel på piano”. Att eleverna upplever lustfyllt lärande är eftersträvansvärt inom alla arbetsområden. Anledningen till att jag valde just pianospel är att eleverna oftast tycker om att prova spela olika instrument. Piano har två stora fördelar i och med att jag har många klaviaturer och att de kan öva med hörlurar. Det innebär att varje elev får ut maximalt med speltid och kan också öva i sin egen takt. Under arbetsgången har de samarbetat två och två vid en klaviatur och övat på pianomelodier tillsammans.

För att kunna bilda mig en uppfattning om eleverna upplever ”lustfyllt lärande” gjorde jag två enkäter. Den första i början när vi startade upp det nya arbetsområdet och den andra efter avslutat arbetsområde. Med denna metod kunde jag jämföra svaren inför och efter arbetsområdet och på så sätt bli varse eventuella skillnader.

Under åtta lektionstillfällen har eleverna arbetat med ”melodispel på piano”. Vid första lektionstillfället presenterades arbetsområdet och vi övade in en sång om musikens alfabet för att bekanta oss med tonerna i melodierna. Sedan fick de spela några av melodierna på ”boomwhackers” (tonrör) för att få en förståelse för hur melodierna ska spelas. Nästa lektion fick de göra första enkäten för att ta reda på hur eleverna upplevde musikundervisningen och även deras förkunskaper om pianospel. Följande fyra veckor fick eleverna öva på olika pianomelodier två och två med hörlurar. Den två avslutande lektionerna användes till att spela upp melodier för varandra i helklass och att göra den andra enkäten. För att dokumentera processen har jag använt mig av dagboksskrivning där jag skrivit ner händelseförlopp, analyser, tankar och frågor.

Resultat

Vid en sammanställning av min dokumentation i form av dagboksskrivning och enkäterna kan man utläsa att majoriteten av eleverna upplevt arbetsområdet som lustfyllt. En av faktorerna som pekar på det är att flera elever som i vanliga fall brukar ha svårt att fokusera övade koncentrerat vid pianot. En

elev hade tagit upp pianospelet som något positivt och roligt på sitt utvecklingssamtal. En annan elev utbrast i början av lektionen: ”Jag älskar att spela piano”! Många elever ville ta hem noter.

Problem som uppmärksammats är att några par har haft svårt att samarbeta och att de behövde mycket hjälp av mig för att lyckas spela melodierna, varpå de blev oroliga när de var tvungna att vänta på sin tur.

Vid en jämförelse mellan enkät 1 och enkät 2 ser jag att elevernas upplevelse av musikundervisningen förändrats positivt. Första enkäten visar att ca. 61% av eleverna tyckte musiken var rolig medan den andra visar att 97% av eleverna tyckte att musiken var rolig. Faktorerna som eleverna själva angett som roliga med arbetsområdet är ”allt”, att spela piano, att samsas, att få spela själv och att få spela för kompisarna. Andelen elever som uppger att de kan spela någon melodi på piano har ökat från ca. 43% till 90%. 47% av eleverna kunde ”musikens alfabet” vid första enkäten och 68% kunde det efter avslutat område.

Reflektion

Först måste jag konstatera att aktionslärandet blev mycket lyckat. Jag anser att det mål jag önskat att uppnå har nåtts. Jag hade inte förväntat mig att så gott som alla elever skulle beskriva musikundervisningen som lustfylld vid andra enkäten. Anledningen till mina låga förväntningar är att jag känt flera signaler från elever att de inte gillar musikundervisningen. Några elever har uttryckt det verbalt och/eller med kroppsspråk visat ointresse på lektionerna. Detta är också en av anledningarna till att denna grupp av elever blev utvalda till projektet eftersom jag ville ha en förändring. Dock hade mina låga förväntningar kunnat påverka resultatet negativt, eftersom jag vet att en viktig förutsättning att lyckas med något är att ha höga förväntningar och tro på sina idéer.

En annan aspekt som haft betydelse under arbetsgången som fått mig att sänka förväntningarna av resultatet är att ”arbetsron” i klassrummet varierat under lektionerna. I detta fall får arbetsro bli synonymt med tyst och lugnt. Det har det varit ibland, men för det mesta har det förekommit småprat, jämförelser med varandra och att de gått runt till varandra och visat melodier. En bättre beskrivning av arbetsro är fokuserade elever som hjälper och lär av varandra vilket inte nödvändigtvis måste innebära ett helt tyst klassrum.

Lektionerna har känts lite för korta, tiden sprang iväg, men det kan ju också vara ett bra tecken. När man har roligt går tiden fort. Det blev en utmaning att hinna runt till alla elevpar och att fördela tiden rättvist dem emellan. Eleverna behövde olika mycket hjälp, och därför fick vissa par mer tid än andra.

En utmaning var att eleverna skulle lära sig en melodi ordentligt innan de bytte låt. Jag hade kunna göra upplägget annorlunda för att undvika det, men vinsten i detta blev att de själva fick bestämma när de ville byta melodi och därmed behöll de sin energi. Definitionen av att ”kunna” en melodi skiljer sig åt från lärarperspektiv och elevperspektiv.

Jag märkte att eleverna uppskattade att få sitta och spela instrument. Jag tror inte att pianospelet är det som avgör, utan snarare att det handlar om att spela ”riktiga” instrument. (Med riktiga instrument menas gitarr, trummor, bas och piano som eleverna ofta önskar att få spela. Rytminstrument, tonboxar och tonrör ger inte samma känsla.)

Sammanfattningsvis tycker jag att aktionslärandet gett mersmak eftersom jag fått ett tydligt kvitto på att det är uppskattat av eleverna. Därför kommer jag definitivt att fortsätta på samma bana fast inom andra arbetsområden. Utmaningen är att det kräver mer planeringstid samt för-och efterarbete.

Bilaga 1

Första enkäten

Bilaga 2

Andra enkäten

Bilaga 1: Enkät 1

Enkät 1

Namn: _____

Klass: _____

1. Vilken symbol stämmer bäst med hur du upplever musikundervisningen? (Ringa in den gubbe som passar bäst)

2. Har du spelat piano någon gång?

3. Kan du spela någon låt på piano? Om ja, vilken?

4. Vilka bokstäver finns i musikens alfabet?

5. Vad skulle du tycka var roligt att göra på musiklektionerna?

Bilaga 2: Enkät 2

Enkät 2

Namn: _____

Klass: _____

1. Vilken symbol stämmer bäst med hur du upplevt arbetsområdet ”Melodispel på piano”?
(Ringa in den gubbe som passar bäst)

2. Vad har varit roligt?

3. Vilken/vilka melodier har du lärt dig på piano?

4. Vilka toner finns i musikens alfabet?

Svetlana Knysh

TV-SPELET *JUST DANCE* SOM LÄROMEDEL

Arbetslag: TeDaBilaget

Kontakt: svetlana.knysh@kalix.se

Sammanfattning: Syftet med studien ”Tv-spelet *Just dance* som läromedel” var att undersöka elevers användande och utvecklande av olika rörelse kvaliteter, där dansspel användes i undervisningen i dans på lågstadiet. Studien visar att eleverna lärde sig att dansa med hjälp av tv-spelet *Just Dance*.

Presentation av aktionen

Val av ämne

Att väcka elevernas intresse för ett ämne är den viktigaste uppgiften, tycker jag. Om eleverna är intresserade, så blir de uppmärksamma och nyfikna, de kommer att lära sig fortare och så vidare. Och tvärtom, när eleverna tappat intresset, börjar de hitta på andra saker att göra och störa andra elever och lärare, vilket resulterar i att det inte finns ett gemensamt uppmärksamhetsfokus samt lugn och ro för lärande.

Från den allra första dagen jag blev lärare ställer jag ständigt en och samma fråga: Hur kan jag göra mina lektioner intressanta så att uppmärksamheten håller sig vaken? Med andra ord – Vad kan bli intressant för barn som är olika i en och i samma klass?

I letandet efter ett svar på min fråga har jag provat mängder av olika dansstilar och undervisningsmetodiker, medan svaret fanns nära mig – Tv-dansspel! Varför? Det finns många orsaker till det:

1. Alla barn gillar spel;
↓
2. Barn är väldigt utvecklade vad gäller datorteknologi;
↓
3. Idag hör man mer och mer om användning av olika IT-teknologier i undervisningsprocessen;
↓
4. Att använda inte bara ljud, utan även video är mer framgångsrikt och informativt:
 - 4.1. Det går mindre tid till förklaring vad gäller materialet när man använder visualisering av situationer, rörelser, symboler osv.
 - 4.2. Användning av videometodiker gör att man både kan hjälpa eleverna och observera dem under undervisningen.

För två år sedan väckte ett videospel min uppmärksamhet: *Just Dance*. Redan då var det videospellet mycket populärt i hela världen. Det skapades många fangrupper som lade ut videoklipp av danser på Youtube och därmed kunde vem som helst vara med och dansa.

Det är sådana videor många lärare för frivilliga grupper använder av sig vid undervisning och även på raster vilket visas genom en mängd publikationer om det på nätet. I verkligheten använder man av sig en spelkonsol. Det tog en del tid för mig att förstå fördelarna i olika spelplattformar och lära mig olika versioner av spelet (varje år releases det en ny version).

Frågeställning

Hur man kan lära ut dans på danslektioner genom att använda interaktiva dansspel? Till denna fråga hör två delfrågor:

1. Vilka rörelsekvantiteter använder elever när de samspelar med varandra och interagerar med dansspel?
2. Hur sker lärande av rörelsekvantiteter när dansspel används som läromedel?

Process

Jag har gjort min undersökning genom att lära mig tv-spelet *Just Dance* 2016, 2017 och 2018 Unlimited. Jag har läst nästan alla möjliga artiklar som jag kunnat hitta på nätet via nyckelorden ”Just dance”. Dessutom är jag prenumerant på en del videokanaler och bloggar som ledande dansspelare runt om hela världen har. Jag tänkte att jag skulle hitta svar på min första delfråga genom att använda videospellet *Just dance* som väcker intresse hos olika typer elever.

För ändamålet har jag skapat en speciell Excel tabell, där jag planerade mina lektioner, noterade hur det har gått och skrev in resultat. Jag skrev också en dagbok, där jag noterade mina observationer för olika klasser och elever, sparade och analyserade viktig korrespondens.

Efter att ha lärt mig spelet, vilket tog lång tid, började jag känna mig som expert i spelet *Just Dance* och kände att jag kunde använda det som läromedel. Jag blev väldigt förvånad, när jag såg att eleverna redan kände till spelet och kunde en del regler och danser. Jag har gått ner från en ”läropiedestal” och börjat bli som en spelkompis med barnen, en som spelar med barnen tillsammans. Samtidigt kunde jag förklara svåra moment och tjäna poäng medan jag svettades lika mycket som barnen.

De 34 elever som medverkade gick i åk 3 i en skola i Kalix kommun. Klasserna bestod av ca 60% pojkar och 40% flickor. Det var undervisning på skoltid. Eleverna har inte dansat tidigare och inte utanför skoltid. Klasserna började med dans för fem månader sedan och de har haft en 40-minuters danslektion per vecka. Undersökningen ägde rum under 7 lektioner i skolans dansrum.

Under fyra lektioner fick eleverna dansa till *Just Dance* via XboxOne som projicerades på en duk på

salens ena vägg. Eleverna fick med Kinect-kamera, utan handkontroller, utifrån sina egna förutsättningar, härma avatarens rörelser och mellan danserna arbetade de med olika uppgifter, som till exempel att de skulle komma ihåg en rörelse från dansen och sedan visa upp den för en kamrat. Under två efterföljande lektioner dansade de via Sony Playstation 4 med handkontroller, samt skapade egna danser som de under sista lektionen visade upp för resten av klassen. Alla lektioner noterades i dagbok och Excel tabell. Vissa danser och övningar videofilmades och utgjorde sedan det datamaterial som jag analyserade. Dessutom besökte min kollega som är dramalärare två lektioner. Tillsammans i TEDABI-laget (arbetslag för teater, dans och bild) diskuterades resultaten inom ramen för ”kollegaobservation” och ”kritiska vänner”.

Resultat

Vi använde och utvecklade olika rörelsekvantiteter när vi dansade till dansspelet, samtidigt som vi svettades och hade kul. Jag ser resultatet av min aktion på två sätt:

- Delfråga 1 – eleverna använde kroppen och rummet på olika sätt och deras karaktär på rörelserna skiljde sig beroende på dans. Relationen till andra och till spelet varierade också.
- Delfråga 2 – lärande skedde genom att eleverna imiterade, repeterade, blev instruerade, blev modellerade, förhandlade, kommunicerade och använde metaforer.

Jag hade aldrig några problem med barnens uppförande under processen och jag har inte sett någon ovilja att delta från barnens sida. Tvärtom, även barn med svårigheter kunde uppvisa ett bra resultat. Det hände också att barnen vägrade lämna dansrummet och ville dansa mer istället för att gå till nästa lektion.

Slutsats: Att *Just dance* lär oss dansa beror inte på att spelet används, utan istället på *hur* det används som läromedel av lärare och elever i undervisningen.

Reflektion

Dansspel kan användas som läromedel, men elevers lärande är beroende av hur det används i undervisningen. Om dansspelet används som läromedel, där eleverna får möjlighet att både dansa till dansspelet, arbeta med uppgifter kopplade till dansspelet och skapa egna danser, kan eleverna lära sig olika rörelsekvantiteter och därmed utveckla sin kroppsliga förmåga.

När eleverna dansar till dansspel får lärarna en mer observerande och stödjande roll. Detta moment hinner inte alltid lärarna med när de själva ska lära eleverna olika danssekvenser. Däremot bör man komma ihåg att dansspel aldrig kan ersätta en lärare utan bör ses som ett redskap att ta hjälp av vid undervisning i dans. Nästa fråga som jag kan ställa till mig själv är vad kan jag göra för att bibehålla barns intresse samtidigt som jag utvecklar andra barn som vill gå vidare och bli bättre?

Johanna Lindgren

MOTIVATION OCH ENGAGEMANG HOS SÅNGELEVER

Arbetslag: Musikskolelaget

Kontakt: johanna.lindgren@kalix.se

Sammanfattning: Undersökningens syfte var att se om elevens motivation till ämnet sång kunde höjas med en annan pedagogisk metod. Tanken var att göra eleven mer aktiv och med hjälp av dokumentet ”textanalys/ sångkarta/ uttrycks-karta” öppna upp elevens tankar kring tolkning av repertoar. Genom ett större elevinflytande, under och mellan lektionerna, blev de två eleverna i aktionen mer aktiva och nyfikna. Istället för att instruera eleverna ställde jag frågor till dem, vilket resulterade i ett större engagemang från eleverna.

Presentation av aktionen

Val av ämne

En motiverad elev med lust och inspiration har stor möjlighet till utveckling. Ämnet sång som karaktärsämne är i förhållande till andra gymnasiala kärnämnen ofta lågt prioriterat. Under perioder av press från skolan, kommer eleven ofta oförberedd till sånglektionen på grund av prioritering av andra ”viktigare” ämnen. Min önskan är att eleven ska känna att sången som uttrycksmedel stärker självkänslan, självförtroendet och berikar livet. Det känns viktigt att få eleven att se vikten av sångämnet och hur de själva kan jobba med sång på ett inspirerande sätt. Målet är att öppna upp elevens egna tankar och idéer kring bl.a. uttryck, analyser, funktioner och helhet.

Frågeställning

Hur får jag eleven att värdesätta och längta till sånglektionerna?

Process

De elever som berörts av aktionen var båda flickor på gymnasieskolans musikestetiska program. Den ena gick i åk 1, den andra i åk 3 och båda har sjungit för mig redan på högstadiet, då genom Kulturskolans frivilliga verksamhet. Genom hela aktionen fördes det en dialog med eleven, där jag som pedagog visade intresse för elevens tankar, funderingar och gav nya infallsvinklar som inspiration att jobba med sång.

Vid aktionens första lektion frågade jag eleven om arbetets gång, hur det gått att öva och jobba med repertoaren hemma och om övningsrutiner. Vi tittade tillsammans på några YouTube-klipp med

sångövningar för att få inspiration till övningar att göra hemma mellan lektionstillfällena. Eleven fick sjunga igenom sin aktuella sångläxa och därefter gick vi igenom dokumentet med textanalys/ sångkarta/ uttryckskarta och diskuterade hur eleven kunde jobba med sången utifrån dokumentet, (Bilaga 1).

Vid lektion 2 fick eleven berätta om arbetsprocessen under den gångna veckan och sjunga både övningarna från YouTube och repertoaren utifrån textanalys, sång- och uttryckskartan. Kommande uppgift var att göra en analys av den sång som eleven skulle framföra under den kommande PR-turnén.

Vid lektion 3 utvärderade vi textanalysens/ sång- och uttryckskartans effekt på scenframträdandet. Dokumentationen under aktionerna var i loggboksform.

Artikeln ”Motivation – en viktig nyckel till elevers skolframgång” från Skolverket har inspirerat mig i aktionsprocessen. Jag har tagit med mig delar ur artikeln, som ex:

Inre motivation handlar om individens egen inneboende drivkraft och nyfikenhet, dvs. behovet av att veta något, upptäcka nya saker eller delta i en aktivitet för sakens egen skull.

Om läraren tror att eleven kan lyckas ökar elevers motivation och därmed möjligheten att nå målen.

Forskningen visar att när individer upplever att de lyckats klara vissa mål ökar deras motivation.

Elevernas lyckade prestationer och måluppfyllelser behöver berömmas och uppmärksammas, men ett beröm måste vara kopplat till ett specifikt mål och vara konkret.

Det var lyckosamt att aktionsperioden sammanföll med musikestetelevernas PR-turné, vilket gjorde att vi hade ett tydligt, specifikt mål att jobba mot.

Resultat

Båda eleverna som ingått i aktionen har blivit mer aktiva, både på lektionerna och i arbetet hemma. Min metod var att, i större utsträckning än tidigare, ställa frågor till eleverna istället för att instruera dem, vilket har resulterat i ett större engagemang från eleverna. Dokumentet med textanalys/ sångkarta/ uttryckskarta blev en konkret vägvisare i arbetet med sångtexterna. Det var tydligt att förberedelsearbetet de gjort gav dem energi och en positiv ingång till kommande sånglektioner.

Elev A gjorde inte någon konkret textanalys på sin PR-låt men hade lyssnat, memorerat, lärt sig utantill och fokuserat på känslan. Elev B upplevde att analysen hjälpte henne i scenframträdandet, bra närvaro, fokus, seriöst intryck. Min uppfattning under PR-veckan var att båda gjorde ett mycket bra scenframträdande. Däremot berättade båda eleverna att de kände sig stressade och pressade över uppgifter de hade, (skola, PR-turné, gymnasiearbete), ett hinder som gjorde att de inte lade ner den tid på uppgiften som de själva önskat.

Reflektion

Jag har förändrat min undervisning från att oftast instruera och styra till att låta eleverna själva komma fram till vilka önskemål och behov de har. Jag har uppmuntrat eleverna till att ”tänka själva”, hitta den inre motivationen, se målet. Det gäller både med sångövningar och i arbetet med repertoar. Tidigare styrde jag mycket i sångövningar/ teknik, nu får de själva tänka – och känna efter vad de har för önskemål och behov sångteknikmässigt.

Jag upplever att elevernas motivation till ämnet sång har höjts genom att jag använt en annan pedagogisk metod. I och med att eleverna styrts mer i lektionerna så har jag fått jobba mer flexibelt. Det har varit utmanande men mycket roligt och utvecklande för mig att jobba mer spontant. En större utmaning var att praktiskt få in aktionerna mellan alla specialveckor, men vi löste det genom att sätta in en extra sånglektion. Det som överraskade mig var att mina två elever som var med i aktionen, hade så olika övningsmöjligheter hemma. Den ena hade svårt att hitta ro för övning på grund av den övriga familjen, samtidigt som den andra kunde öva hemma i lugn och ro. I det första fallet försökte vi hitta en lösning genom att skapa en övningsrutin på Kulturskolan. Eleverna hade också olika metoder för att nå samma mål och målet uppnåddes genom lyckade framträdanden under PR-turnén.

Nya frågeställningar som dykt upp för mig under aktionen:

- Hur ska min lektionsplanering möta elevens önskemål och hur ska jag jobba mer flexibelt utan att tappa ”tråden” i undervisningen?
- Hur påverkar hemförhållandena elevens förutsättning för övning och hur påverkar det resultatet på lektionerna.

Referenser

Motivation – en viktig nyckel till elevers skolframgång” finns att hämta på Skolverkets hemsida: <https://www.skolverket.se/skolutveckling/forskning-och-utvarderingar/forskning/motivation-en-viktig-nyckel-till-elevers-skolframgang>

Bilaga

Textanalys/Sångkarta/Uttryckskarta

Bilaga

Textanalys/Sångkarta/Uttryckskarta

Bilaga 1

TEXTANALYS

- *VAD HANDLAR SÅNGEN OM?
- *VAD HAR SÅNGEN FÖR BUDSKAP?

"UTTRYCKSKARTA"

- *VAD VILL JAG UTTRYCKA I SÅNGEN?
- *VEM ÄR JAG? GAMMAL, UNG, MAN, KVINNA, GLAD, LEDSEN OSV?
- *VAR/ I VILKEN MILJÖ BEFINNER JAG MIG?
- *VAD HAR HÄNT INNAN SÅNGEN/ VAD ÄR ANLEDNINGEN TILL ATT JAG SJUNGER SÅNGEN?
- *VAD KOMMER ATT HÄNDA EFTER SÅNGEN?

"SÅNGKARTA"

- *HUR ÄR SÅNGEN UPPBYGGD? FINNS DET SVÅRA STÄLLEN?
- *VILKEN SÅNGTEKNIK/ VILKA FUNKTIONER SKA JAG ANVÄNDA OCH PÅ VILKA STÄLLEN, FÖR ATT FÅ RÄTT UTTRYCK?

Emma Roos Lindberg

ELEVERS LYSSNANDE OCH FOKUS PÅ MUSIKLEKTIONERNA

Arbetslag: Klassmusiklaget

Kontakt: emma.roos.lindberg@kalix.se

Sammanfattning: Syftet med undersökningen har varit att utveckla mig själv som pedagogisk ledare och testa arbetssätt och synvinklar på hur undervisningen kan fungera med utgångspunkt från elevernas perspektiv. Gruppen är unik och det är endast vi tillsammans som kan hitta det som fungerar. Projektet har två aspekter: en gruppdynamisk (hur individer i gruppen bidrar till eget och andras fokus) och en didaktisk (hur jag kommunicerar mitt lektionsmaterial). Jag kan se att det varit bra att konkretisera reflektionen mer efter att eleverna först reflekterat ur ett allmänt perspektiv. Det blir mer tydligt för eleverna när de kan koppla känslorna till specifika händelser. Det är också tydligt hur viktigt det är att arbeta multimodalt och använda mer eller mindre olika arbetssätt och verktyg för att alla elever ska tillgodose utifrån deras behov.

Presentation av aktionen

Val av ämne

Alla elever är unika och jag som lärare är unik, därför blir jag tillsammans med eleverna en unik grupp där det som fungerar skapas där och då i rummet och i stunden. Det vill jag försöka fånga och belysa. Jag vill jobba med att hitta mig själv som lärare och det sätt att kommunicera som fungerar bäst i min undervisning i längden. Det är mitt första år som musiklärare och jag vill därför grotta in mig lite i elevernas tankar och olikheter kring kommunikation och fokus. Dessutom vill jag försöka hitta en fungerande helhet som kan bidra till trygga, fungerande lektioner för gruppen.

Frågeställningar

Hur kan jag använda reflektion som verktyg för att synliggöra gruppens tankar om fokus och kommunikation?

Hur kommunicerar jag bäst mitt lektionsmaterial i gruppen för att skapa fokus?

Process

De elever jag valt att göra aktionen med består av två olika lågstadielklasser inom grundskolans ordinarie musikundervisning. Könsfördelningen i klasserna uppfattar jag som jämn. I dessa klasser har jag tidigare jobbat en del med metoder för fokus och reflektion på olika sätt som jag spunnit vidare på och använt mig av. Min aktion består av två moment:

1. Eleverna fick fylla i varsin enkelt utformad enkät som handlade om att lyssna och fokusera. Det fanns frågor ur ett individuellt perspektiv samt ur ett grupperspektiv. I enkäten använde jag mig av olika smileys, skalfrågor samt kryssfrågor med flera svarsalternativ (Se bilaga 1).
2. En ”vanlig lektion” där vi gör olika slags aktiviteter/övningar med olika slags hjälpmedel och pedagogiska verktyg. Jag förberedde öppna frågor utifrån lektionsinnehållet vilka eleverna fick besvara/reflektera över i slutet av lektionen, dock frivilligt med handuppräkning för att jag skulle få se vilka tankar som spontant kom fram. Perspektivet och utgångspunkten i frågorna var även utformade utifrån min utvärdering av enkäten. Lektionen hade följande innehåll:
 - Instrumentkännedom (visade bilder och pratade om instrument)
 - Slagverksinstrument (spela till ”we will rock you”)
 - Emma förklarade och visade hur vi skulle spela på instrumenten
 - Vi lyssnade på låten och testade spela rytmen med kroppen
 - Vi spelade utan låten
 - Vi spelade till låten och bytte platser i ringen
 - Sång med rörelse
3. Reflektion utifrån dessa punkter (ovan) och uppmaningen att fundera på; *när kunde JAG fokusera som BÄST under lektionen?* Jag läste upp punkterna nedan för dem medan de också tittade på dem. Följdfråga: ”*VARFÖR tror du att det gick bäst då?*” Jag gjorde ljudinspelning av reflektionerna för att kunna gå tillbaks och minnas vad som sas.

Denna lilla reflektionsstund spelades in med ljudinspelning för att kunna gå tillbaks och höra vad som sagts. Hela projektet har dessutom dokumenterats med hjälp av loggbok efter bearbetning av enkät samt efter observation vid det senare lektionstillfället och elevernas reflektioner.

Inspiration från seminarier och föreläsningar med Cecilia Frostenson har absolut påverkat mitt arbete med detta samt även boken *Spela med hela kroppen* av Eva Nivbrant Wedin (2011). Den säger mycket om barns lärande och fokus med multimodala arbetsätt där både hörsel, syn och kropp är viktiga delar i lärandet. Jag skulle också vilja flika in med ett citat från en undersökning om sammanhållning:

Resultatet visar att individens känsla av delaktighet i gruppen, frånvaro av mobbing och utanförskap är synonyma med sammanhållning. Att man känner varandra, graden av acceptans för varandras olikheter samt att man visar varandra respekt och förståelse, lyftes fram viktiga faktorer för sammanhållning. Vidare ansåg eleverna att förmågan att kompromissa med varandra är betydelsefullt för att bygga upp en gemenskap. (Persson och Devrèr, 2011)

Under hela aktionen har jag haft en ”kritisk vän” som jag regelbundet reflekterat utvecklingen av aktionen med. Dessa reflektioner är dokumenterade i loggboken.

Resultat

Undersökningens resultat visar elevernas förförståelse och tankar kring fokus samt hur man bidrar till en bra lektion och är en del av en grupp. För enkät och enkätresultat se bilaga 1 och 2. Resultaten berör mina båda frågeställningar och jag redovisar dem separat här nedan.

Enkäten

Hur kan jag använda reflektion som verktyg för att synliggöra gruppens tankar om fokus och kommunikation?

I analysen av enkätsvaren (se bilaga 2) räknande jag in alla svar och känslor oavsett hur många svar det blev per elev. Efter sammanställningen av enkätsvaren är min övergripande analys av resultatet att det helt enkelt är *väldigt* olika. På frågan om *hur det oftast känns på musiklektionerna* var det väldigt blandat med glada och mindre glada smileys. Och på frågan om *vad som gör att det känns så* var det blandat även där. Både glada och mindre glada smileys fanns representerade i alla alternativ för vad känslan berodde på: ”mitt eget fokus”, ”hela gruppens fokus”, ”det vi gör på lektionerna” och ”läraren”. Syftet med enkäten var dock att få fram elevernas egen upplevelse av vad som påverkar och det kom fram mycket olika svar. De flesta var dock riktade mot ”fokus” (det egna eller gruppens).

Hur kommunicerar jag bäst mitt lektionsmaterial i gruppen för att skapa fokus?

Nästa typ av fråga var en graderingsfråga, det reflektionssätt har vi använt under terminen i slutet på alla lektioner så de var bekanta med detta. Dessa svar visade tydligt att eleverna hade en medvetenhet kring hur lektionerna varit vad gäller fokus och huruvida de tyckte att det är viktigt. En stor del av gruppen tyckte också att det var svårt att lyssna och bidra till ett bra fokus. En del tyckte att det var jättelätt, men de svarade ändå att *gruppens* fokus inte varit bra. Den tredje fråge-typen var svarsalternativ (kryssa i) med olika sätt att arbeta på lektionerna, utifrån frågan *När brukar du kunna fokusera som bäst?* samt samma fråga i nekande form. Där blev det åter igen tydligt hur olika det känns för olika individer.

Lektionen

I aktionens andra moment valde jag att konkretisera enkätresultatet och utgå från synvinkeln när det fungerade/kändes *bäst* med det egna fokuserandet. Lektionen avslutades med en tillhörande muntlig reflektion med handuppräkning. Jag kopplade detta till konkreta didaktiska val jag gjort och synliggjorde därigenom kommunikationssätt jag använde mig av i undervisningen för att eleverna också konkret skulle kunna svara på denna öppna fråga. Vi kommunicerade alltså det positiva och försökte synliggöra varför det var positivt. Även här kom det fram väldigt olika reflektioner och eleverna gav förslag på delar som var lättare att fokusera på.

Reflektion

Utifrån resultaten kan jag se att det varit bra att eleverna fått reflektera mer specifikt (lektionen) efter att ha reflekterat ur ett mer allmänt perspektiv (enkäten, se bilaga 1 och 2). Jag upplever att det blir ännu tydligare för eleverna när de kan koppla känslorna till specifika händelser. Jag kunde också utforma den muntliga reflektionen utifrån resultaten från enkäten som blev något förvirrande då jag ställde samma fråga ur både jakande och nekande perspektiv. Det blev dessutom ännu tydligare hur viktigt det är att arbeta multimodalt och använda olika verktyg och arbetssätt för att alla elever ska tillgodoseas. Det var inte självklart för mig att det skulle vara så varierade upplevelser som det var. Utifrån vad som märks och syns under lektionerna – och som jag som lärare hinner uppfatta – trodde jag nog att någon typ av arbetssätt tydligare skulle dominera positivt eller negativt i elevernas svar. Så var dock inte fallet även om dessa svar såklart också var representerade.

Strukturen för tankegångarna kring lektionsform och i reflekterande fanns även innan aktionen, men i och med detta projekt har jag tagit mer fasta på olika aspekter. Det vore idé att testa detta mer med utgångspunkt från specifika situationer för att kunna *applicera* mer allmänt, istället för tvärtom så som jag gjort. Att reflektera över känslan på lektionerna i stort har dock varit givande då vi även ibland pratat om och tagit exempel från specifika situationer under lektionen. Elevernas olikheter i lärande och vad som fungerar för att skapa fokus tror jag bör synliggöras mer och reflekteras över i klassrummet utifrån konkreta exempel som eleverna upplever. Det kan vara nästa steg i denna reflekterade erfarenhet för att skapa ännu mer medvetenhet och förståelse hos eleverna, både gentemot varandra men även gentemot sig själv. Frågorna och reflektionsområdena vi nu använt i gruppen kan styrkas ännu mer genom att eleverna också blir mer medvetna utifrån sig själva. Frågor kan besvaras på många olika sätt beroende på hur medveten man är om det frågan gäller. Efter att ha blivit medveten om vad man själv känner kan man också kanske lättare dela med sig av det till andra. Läraren kan då på ett pedagogiskt sätt synliggöra detta och bidra till att eleverna kan förstå varandras olikheter och behov i undervisningen. Externa påverkansfaktorer skulle också vara bra att ta in i fortsatt forskning.

Det var skönt att se att den allra minsta representationen av enkätens svar om undervisningsmetoder var på ”läraren” i kombination med mindre glada gubbar. Det tolkar jag som att jag förmodligen är på rätt spår när det gäller min roll som lärare och hur jag vill vara. Nu kan jag även tänka vidare utifrån de tankar som kommit upp efter resultatet av detta aktionslärande.

Referenser

Nivbrant Wedin, E. (2011). *Spela med hela kroppen: Rytmik och motorik i undervisningen*. Stockholm: Gehrman's Musikförlag AB.

Devrér, J., & Persson, M. (2012). *En för alla, alla för en: Vad är sammanhållning och vilken innebörd har begreppet sammanhållning för SISU's idrottskonsulenter*. (Dissertation). Hämtad från <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:hh:diva-17531>

Bilaga 1

Enkäten

Bilaga 1. Enkäten

FRÅGOR OM ATT LYSSNA OCH FOKUSERA PÅ MUSIKLEKTIONERNA

Namn: _____ Klass: _____

1. Hur känns det oftast på musiklektionerna för dig?

2. Vad är det som gör att det känns så?

- Mitt eget fokus
- Hela gruppens fokus
- Det vi gör på lektionerna
- Läraren

1. Hur viktigt är det att alla lyssnar och samarbetar för att det ska bli en bra lektion?

Oviktigt |-----| Jätteviktigt

2. Hur tycker du att gruppens fokus varit på musiklektionerna?

Jättedåligt |-----| Jättebra

3. Hur lätt är det att bidra till gruppens fokus?

Jättesvårt |-----| Jättelätt

4. Hur tycker du det går för dig att lyssna på musiklektionerna?

Jättedåligt |-----| Jättebra

1. När brukar du kunna lyssna och fokusera som bäst?

- När jag får titta på bilder eller videoklipp
- När jag får lyssna på hur sången eller musiken ska låta
- När jag får använda kroppen och röra på mig
- När jag får använda händerna att spela med
- När läraren pratar och förklarar olika saker
- När jag får prata och diskutera olika saker
- När läraren visar med rörelser hur vi ska göra
- När jag får samarbeta med andra i gruppen och lista ut saker
- Kommer du på något annat? Skriv själv:

.....

2. När brukar du **INTE** kunna lyssna och fokusera som bäst?

- När jag får titta på bilder eller videoklipp
- När jag får lyssna på hur sången eller musiken ska låta
- När jag får använda kroppen och röra på mig
- När jag får använda händerna att spela med
- När läraren pratar och förklarar olika saker
- När jag får prata och diskutera olika saker
- När läraren visar med rörelser hur vi ska göra
- När jag får samarbeta med andra i gruppen och lista ut saker
- Kommer du på något annat? Skriv själv:

.....

3. Hur känns det att försöka bidra till att det blir bra lektioner för både dig själv och gruppen?

Hannele Scherling

ARBETSRO OCH DELAKTIGHET

Arbetslag: TeDaBi-laget

Kontakt: hannele.scherling@kalix.se

Sammanfattning: Syftet med undersökningen har varit att studera elevernas arbetsro och delaktighet på bildlektionerna. Både muntliga och skriftliga instruktioner behövdes för att tydliggöra uppgiften och skapa en lugnare arbetsmiljö för alla. De gemensamma samlingarna i början och i slutet av lektionen fick bli korta för att behålla fokus och få en energifylld start på det praktiska arbetet. Elevernas engagemang och delaktighet i arbetet var som bäst i början av lektionen under inspirationssamtalet, vid återberättandet av uppgiften och när eleverna arbetade parvis.

Presentation av aktionen

Val av ämne

Undervisningen har präglats av oroliga och okoncentrerade elever där alltför mycket av lektionen har gått till att få ordning i klassrummet. Genom min aktion ville jag se när och hur eleverna hade mest fokus på sitt arbete. Jag ville med elevernas delaktighet i planeringen av arbetet och ökad struktur av lektionen, prova att skapa en lugnare stämning där elevernas engagemang och nyfikenhet skulle ligga i centrum.

Frågeställning

Hur får jag alla med på tåget från start samt behålla dem där lektionen ut?

Process

En lågstadielklass med 15 elever kom till Kulturskolans bildsal för att skapa ett tredimensionellt bildarbete utifrån sången ”Säg mig, vad gör fåglarna”. Sången som de hade lärt sig under musiklektionen låg som inspiration till bildarbetet. Syftet med upplägget var att eleverna skulle vara med och planera lektionsinnehållet och känna sig delaktiga i processen från början.

Under första bildlektionen behandlade vi papper med olika vattenfärger. Det målade och skrynkade pappret blev material till fåglar som tillverkades under andra lektionen. Under tredje och sista lektionen var det dags att tillverka upphängningsanordningar till fåglarna. Vi gjorde dem av grenar som vi klädde med mattor.

Varje lektion inleddes med en samling i ringen där analysen av den inlärd sången i musiken lade

grunden till innehållet i bildlektionen. Analysen utgick från stämningar, färger och figurer både skriftligt och muntligt. Om och hur eleverna hade uppfattat innehållet av lektionen fick jag reda på när det var dags för eleverna att återberätta dagens lektionsinnehåll. Jag lade upp arbetet på tre olika sätt (enskilt, mindre och större grupper) för att kunna studera eventuella skillnader. Lektionen avslutades i ringen där eleverna fick återberätta vad de hade gjort under lektionen och även veta vad som skulle ske nästa lektion.

I min aktion arbetade jag utifrån ett observationsschema med fem förutbestämda frågor. Jag svarade på frågorna efter varje lektion i en loggbok med händelse och reflektion som kärna. Undersökningen genomfördes under tre lektioner där varje lektion varade 80 minuter.

Utvärdering av lektionen skedde utifrån följande frågor (observationsschemat):

1. Hur hittade eleverna sina platser?
2. Hur gick genomgången?
3. Hur återberättade eleverna lektionsinnehållet?
4. Hur gick arbetet i grupperna?
5. Hur gick slutsamlingen och genomgången av lektionen?

Jag och två kollegor har som ”kritiska vänner” reflekterat över varandras undervisning med hjälp av öppna frågeställningar. När man får sätta ord på sina tankar är det lättare att se sin egen verksamhet och förhoppningsvis även komma framåt i den. Det här är ett utmärkt sätt att synliggöra lärandet. Även i boken *Bildundervisning och lärande genom bilder* (Gunnar Åsén, red., 2017) betonas vikten av att synliggöra lärandet och använda ”sokratiska samtal” som en av metoderna.

Jag har läst *Att lyfta den pedagogiska praktiken* och vill uppmärksamma följande citat från boken:

Det utvecklingsinriktade lärandet kännetecknas av att inget tas för givet (s. 10)

Med ett gemensamt yrkesspråk kan laget hjälpas åt att förstå vardagsproblem utifrån teorier och modeller som man delar. (s. 17)

Att gemensamt ta del av forskning bör vara en stående punkt på t.ex. arbetslagets agenda (s. 18)

... att se reflektionen som drivkraft för förbättring och nödvändig för en professionell yrkesutövning (s. 22)

Men – har laget inte samtidigt utvecklat ett reflekterande arbetssätt i ett erfarenhetsbaserat lärande så har man inte utvecklat hela den grund som krävs för en professionell yrkesutövning.

De kollegiala samtalen i form av problemformulering, värdering, generalisering och omprövning av den pedagogiska praktiken måste därför vara ryggraden i arbetslagets gemensamma arbete.

(s. 48)

Resultat

Efter tre lektioner har jag dragit följande slutsatser av aktionen.

1. Jag ser ingen utveckling av elevernas förmåga att hitta till sina förutbestämda platser i ringen (vid samlingen i början) men däremot till sina platser när arbetet skulle påbörjas.
2. När det gäller genomgångar behövdes det både muntlig och skriftlig information (både text och bild) för att eleverna skulle kunna ta till sig av lektionernas innehåll.
3. Eleverna var mycket delaktiga i och intresserade av planeringen och återberättandet av lektionen men stunden fick inte ta för lång tid för då tappade de fokus.
4. Grupparbeten skedde bäst parvis. Grupper på 4–5 elever tappade lätt fokus och det tog tid att få tillbaka arbetsron. Ensamt arbete krävde mycket enskild handledning och under väntetiden blev det högljutt.
5. Slutsamlingen kändes som en nödvändig del av lektionen men bör helst vara kort och både summerande och framåtsyftande.

Reflektion

Hur får jag alla med på tåget från start samt behålla dem där lektionen ut?

Lektionen måste vara välplanerad och pedagogen måste vara förutseende hela tiden. Som pedagog får man inte heller vara alltför fast i sin planering för att kunna få delaktiga och nyfikna elever. Det ska alltid finnas utrymme för små överraskningar och eleverna ska känna att de ”äger” lektionen. I denna aktion hade eleverna ett försprång genom att de kunde sången i förväg och kunde delta i inspirationsdiskussioner i början av lektionen på någorlunda jämlika nivåer.

När eleverna fick återberätta lektionsinnehållet var det ett utmärkt tillfälle både för eleverna och mig att ställa frågor för att ytterligare klargöra lektionsinnehållet innan vi satte igång arbetet. Jag tror på att återkommande punkter skapar arbetsro men man ska vara redo att ändra sig om man ser att något inte fungerar. Det är viktigt att man får ömsesidigt förtroende för att kunna bygga upp harmoniska lektioner tillsammans. Pedagogen planerar men eleverna och pedagogen utvecklar vidare idéerna tillsammans och därmed får eleverna känna sig som viktiga länkar i lärandet.

Den bästa arbetsron infann sig när eleverna fick arbeta parvis och inspirerade varandra utan att konkurrera. De blev helt enkelt varandras undervisningsresurser. När arbetet skedde i större grupper tappade eleverna lätt fokus men även enskilt arbete var för ofokuserat och rörigt. Kanske det enskilda arbetet hade gått bättre om eleverna hade varit något äldre och mer självständiga? Arbetet i större grupper var egentligen dömt från början eftersom klassen saknade en grundläggande ordning och arbetsro.

När det var dags för slutsamling var eleverna oftast ganska speedade och var redan mentalt klara med lektionen. Detta moment är ett utmärkt tillfälle för eleverna att reflektera över och samtidigt befästa

den nyvunna kunskapen och även med några ord syfta framåt. Som pedagog måste jag komma ihåg det och inte bara av bekvämlighet bara släppa eleverna från lektionen.

Jag har fått möjlighet att reflektera över lektionen på ett mer medvetet och strukturerat sätt. Jag har fått luta mig mot en noggrann planering och även anteckna efter varje lektion. Genom anteckningar har jag fått syn på svaga punkter och även ljuspunkter i lektionen. Att reflektera över sitt arbete är som att öppna dörren till det okända! Håller mina tankar eller ej? Det bästa ändå har varit att få reflektera i arbetsgruppen och få se sin egen verksamhet med nya ögon, både genom mina och andras ögon.

Som summering av denna rapport vill jag avsluta med ett citat från *Att lyfta den pedagogiska praktiken*:

De lärare som reflekterar över sina erfarenheter har bättre förutsättningar att komma till insikt om vad deras elever gör och varför de gör det. Reflektionen leder till insikter om förändringsbehov och tillför ny kunskap. ... Att reflektera innebär att inte låta sig begränsas av det som synes vara givet eller slutsatser som redan dragits. Målet är i stället att se helheter och utveckla perspektiv med syftet att skapa nya handlingsmönster i kombinationer som man inte förut sett. (s. 24)

Referenser

Myndigheten för skolutveckling: *Att lyfta den pedagogiska praktiken*. Hämtad från

https://www.skolverket.se/sitevision/proxy/publikationer/svid12_5dfce44715d35a5cdfa2899/55935574/wtpub/ws/skolbok/wpubext/trycksak/Blob/pdf2026.pdf;jsessionid=C20995FA38EA3B3F79C0B88E41C74197?k=2026

Åsén, G. (Red.) (2017). *Bildundervisning och lärande genom bilder*. Stockholm: Liber.

Jenny Selander Jönsson

ATT FÅNGA ELEVERS UPPMÄRKSAMHET

Arbetslag: TeDaBi-laget

Kontakt: jenny.selander-jonsson@kalix.se

Sammanfattning: Aktionen handlar om att utforska hur jag som ledare för gruppen ger förutsättningar för elevernas uppmärksamhet. Upplägget avaktionen gav ingen förändring i elevernas beteende men resulterade i nya frågeställningar för mig.

Presentation av aktionen

Val av ämne

Eleverna i gruppen, 16 stycken i årskurs 2, var väldigt ofokuserade och hade svårt att samarbeta. De kunde inte hålla koncentrationen och flera av eleverna hamnade hela tiden i konflikt med varandra. Jag kände mig frustrerad över att hela tiden ta om instruktionerna och att lektionerna blev så röriga. Utifrån detta så ville jag uppnå bättre fokus och flöde under lektionerna.

Jag ville lära mig hur jag kan ta mig an en svår grupp, hitta nya sätt att lägga upp undervisningen på och bemöta eleverna utan frustration. Jag har också en bestämd uppfattning av vad Dans i skolan bör vara. Denna uppfattning grundar sig på att eleverna stimuleras att uttrycka sina egna idéer, tankar och känslor. De skall få verktyg att använda sin kropp på olika sätt och komma i kontakt med sig själva. Dansen stärker barnens identitet och är ett språk som kan nå bortom det talade ordet. Det är därför som jag valde att arbeta med skapande dans, utforska begrepp och samarbetsövningar.

Frågeställning

Hur får jag med alla elever på tåget från start och behåller dem där lektionen ut?

Process

Jag började med att göra en lektionsplanering och bestämde mig för att filma en av tre lektioner. Jag gjorde också en lista med olika punkter som jag checkade av efter varje lektion.

Lektionsplanering åk 2 v. 4, 5, 7

1. Gå in på ett led till musik. Jag går först. Vi bildar en ring. Kort genomgång av lektionen. Eleverna får läsa vad som står på tavlan. *För att inte tappa eleverna och göra dem uppmärksamma på vad som skall ske.*

2. Uppvärmning – hjärndans i ring. *För att landa här och nu samt väcka att kroppen inför kommande övningar.*
3. Utforska begrepp – Nivå – hög, mellan, låg. *För att utforska rummet utifrån de olika nivåerna. Bilda nya rörelsemönster.*
4. Diagonal. *För att samarbeta, eleverna står två och två. Snabba rörelser och mycket fart för att de inte skall tappa fokus.*
 - Spring och gör ett hopp
 - High five
 - Hoppa över/glida under
 - Valfri
5. Skapa – ”ABC form”(A=hög nivå, B=i små grupper som är förbestämda. *För att träna på att samarbeta och använda begreppet nivå i en fast form.*
6. Avslut/reflektion – Visa de små danserna för varandra. Nivå i rummet – visa en rörelse som du såg! *För att förstärka varandra och som reflektion utan ord.*

Lärandeobjekt: Samarbeta, lyssnande, följa instruktioner, rumslighet.

Observationspunkter:

- Hur fungerade ingången?
- Uppvärmningen?
- Utforska begrepp, vad hände när eleverna släpptes från ring till huller om buller?
- Diagonal, hur var fokuset här?
- Hur fungerade skapargrupperna?
- Vad hände vid reflektionen?

Jag hämtade inspiration till lektionsplaneringen från Anne Green Gilberts bok ”Brain-compatible dance education” (2006). Jag hade redan tidigare jobbat enligt hennes modell med klassen men ville förändra en del och göra en lite tydligare struktur.

Jag och två kollegor använde varandra som ”kritiska vänner” och hade samtal kring några frågeställningar. Det var en bra stund att reflektera över undervisningen och våra aktioner.

Jag fick även bra input från en kurs, Dans i skolan, där pedagogen Tina Wezelius Grebacken gett mig många idéer och tips kring dansundervisning.

Resultat

När jag observerade filminspelningen var det så tydligt hur okoncentrerade eleverna faktiskt var. Det var alltid någon som pratade, någon som rörde på sig, någon som bråkade, någon som skrek. Aldrig en

lugn stund. Det fanns ingen arbetsro. De lyssnade verkligen inte alls.

- *Ingång:* Några elever sprang iväg, några brottades, några följde mig.
- *Genomgång:* Några har fortfarande inte kommit till ringen, några tjafsade med varandra, några få lyssnade.
- *Uppvärmning:* Några gjorde helt andra rörelser, rörde sig bort från sin plats. Några gjorde störande ljud. Några följde instruktionerna.
- *Utforska begrepp:* Kaos när jag gav instruktionerna. Tre flickor stod tyst och lyssnade. De flesta svamlade runt och det tog lång tid att utföra en enkel instruktion. Under själva övningen var det rörigt. Dåligt fokus.
- *Diagonal:* Här börjar faktiskt de flesta hänga med och det är någorlunda flyt.
- *Skapa:* Två av tre grupper utförde uppgiften. Den tredje gruppen klarade inte av att slutföra sin uppgift.
- *Avslut/reflektion:* Eleverna klarade av att visa sina små kompositioner för varandra på ett bra sätt. Det var lite oroligt bland de som tittade på. Det var alltså inte fullt fokus. När vi samlades i ringen efter att ha visat danserna var det svårt för många att sitta stilla och vara tysta.

Reflektion

Jag var till en början inte nöjd med aktionen eftersom den inte gav mig en positiv känsla. Dock har det fötts andra idéer och tankar som har fått mig att förändra och prova nya saker i andra klasser. Jag funderade återigen på hur jag skulle få fokus i två ettor, 16 respektive 17 stycken. Jag bestämde mig för att testa att ge dem tre uppdrag under en lektion. Uppdragen handlade om att klara olika saker jämt fördelat under lektionen. Ett i början, ett i mitten och ett i slutet. Om de klarade alla tre uppdrag så skulle två elever få välja en lek som vi börjar lektionen med kommande vecka. Jag har provat detta och känner mig mycket nöjd. Eleverna blev sporrade att klara uppdragen och fick en bättre gruppdynamik. Jag fick något annat att fokusera på. Tre uppdrag, inte att varje övning skulle fungera. Det gjorde mig mer avslappnad. Så jag är nöjd över mitt eget lärande. Jag har tagit ett steg längre och jag har utvecklat mitt sätt att undervisa genom att prova nya övningar och strategier för att ta mig an ett problem.

Jag har även insett att mer struktur, korta instruktioner och positiv anda hjälper i dessa svåra grupper. Det gäller att hålla ett högt tempo och att inte tappa ansiktet när det blir turbulent. Min strategi bygger på att säga ifrån, men att direkt byta till en positiv känsla för att inte hamna i en negativ spiral.

Jag är efter detta läsår ännu mer övertygad om att dansen ska ge eleverna verktyg för eget skapande, självkänsla, harmoni, rörelseglädje, fantasi, kreativitet och nytänkande. Och det är precis vad som kännetecknar konstformen dans. Låt barnen vara de skapande varelser som de faktiskt är!

Jag inser att min undervisning bygger på min egen vision. För att utveckla eleverna och ge dem bästa möjliga grund att stå på bör undervisningen innehålla mycket eget skapande, improvisation och samarbetsövningar. Det skulle behövas mer kunskap och riktlinjer för hur ”Dans i skolan” kan byggas upp och vad den skall ge.

Referenser

Green Gilbert, A. (2006). *Brain-compatible Dance Education*. Human Kinetics.

Simon Snell

GEHÖRSBASERAD GITARRUNDERVISNING MED HJÄLP AV YOUTUBE

Arbetslag: Musikskolelaget

Kontakt: simon.snell@kalix.se

Sammanfattning: Syftet med undersökningen är att ta reda på vad mina elever tycker om gehörsbaserad gitarrundervisning med hjälp av YouTube.aktionen går ut på att jag spelar in instruktionsfilmer som sedan läggs ut på YouTube. Eleverna får sedan en länk och kan på så sätt ta del av lektionen hemma. Resultatet avaktionen är att eleverna uppskattar gehörsbaserad gitarrundervisning i denna form.

Presentation av aktionen

Val av ämne

Bakgrunden till att jag valt gehörsbaserad undervisning som utvecklingsområde är att jag märker att elever lär sig ny musik via YouTube. Dagens teknik möjliggör att vem som helst kan hitta en instruktionsvideo på sin favoritlåt. Jag upplever att mina elever föredrar gehörsbaserad undervisning mer än undervisning som bygger på notläsning och därför vill jag testa att spela in egna instruktionsfilmer. Att både få se och höra hur man ska spela är ett väldigt bra tillvägagångssätt när någon ska lära sig ny musik.

Frågeställning

Vad tycker mina elever om gehörsbaserad gitarrundervisning med instruktionsfilmer via YouTube?

Process

Förberedelsen innan aktionen startade var att spela in flera instruktionsfilmer som sedan laddades upp på YouTube. Filmerna spelades in tillsammans med originallåten eller en metronom. Jag valde att spela in hela låten eller övningen i en tagning förutom ett solo som jag bröt ner i mindre delar. När förberedelserna var slutförda kunde aktionen starta. Upplägget på aktionen är att jag lär ut låtarna på gehör och skickar sedan länken till instruktionsfilmen som jag spelat in. Eleven kan då titta på filmen och träna på låten hemma. Vi spelar även igenom låten tillsammans med instruktionsfilmen för att reda ut frågetecken som kan dyka upp. Totalt är det fyra elever som testat detta sätt att lära sig musik på, men bara en av eleverna har svarat på frågorna i min enkät.

Dokumentationen av arbetet med aktionen har bestått av loggbok, observation och enkät. Eleven som svarat på enkäten har spelat gitarr i två år och går i årskurs åtta. Frågorna som eleven svarat på är följande:

1. *Hur har det gått att komma åt filmerna som jag länkat till?*
2. *Vad tycker du om att lära dig nya låtar/övningar med hjälp av videofilmer?*
3. *På vilket sätt påverkar filmen hur du lär dig en ny låt jämfört med att få ett notpapper (eller tabulatur)?*
4. a) *Vad anser du vara fördelarna med videoklipp?*
4. b) *Vilka nackdelar finns med videoklipp?*

Inspirationen att spela in egna instruktionsfilmer har jag fått från YouTube och arbetslaget. Litteratur som jag valt att läsa är följande: *The Practice of Practice: How to Boost Your Music Skills* (Hunter, 2014) och en uppsats om gehörsbaserad undervisning i musikskolan (Lang och Nilsson, 2010).

Resultat

Jag tycker att alla eleverna som fått länken med instruktionsfilmerna har lyckats lära sig låten/låtarna utan problem. Enligt den enkät jag gjort med en elev upplever han att det enda negativa med instruktionsfilmerna är att det ibland kan vara svårt att se vilken ton som spelas. Detta beror till stor del på att jag inte har möjlighet att filma båda händerna. Förutom detta negativa lyfter eleven bara fram positiva saker. Eleven tycker att instruktionsfilmer underlättar inläringen och är ett roligt sätt att lära sig på. En annan positiv åsikt är att man kan spela tillsammans med instruktionsfilmen och ändra tempo om det behövs.

Reflektion

Jag tycker själv att instruktionsfilmerna fungerat väldigt bra men det finns mycket man kan utveckla. Det enda negativa en elev skrev om instruktionsfilmerna är att det ibland kan vara svårt att se hur man ska spela vilket jag kan hålla med om. För att komma tillrätta med detta problem behöver jag spela och prata om varje del av låten i ett långsamt tempo. Ett ultimatum upplägg vore att spela in två filmer, en som förklarar varje del och en som spelar hela låten i ett svep. Att få tillgång till flera kameravinklar i samma video vore också toppen men det kräver ganska mycket teknisk utrustning. Att kombinera instruktionsfilmerna med tabulatur och noter vore det ultimata upplägget. Då får eleven det bästa av två världar.

Referenser

Harnum, J. (2014). *The practice of practice. How to boost your music skills*. Sol Ut Press.

Lang, E. & Nilsson, J. (2010). *Gehörsbaserad undervisning I Musikskolan*. Examensarbete vid musiklärarlinjen. Luleå Tekniska Universitet. Går att hämta från <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1022125/FULLTEXT02>

Erik Tornberg

ÖVNINGSSTÖD VIA VIDEO/PLAY ALONE

Arbetslag: Musikskolelaget

Kontakt: erik.tornberg@kalix.se

Sammanfattning: Syftet med undersökningen var att jag ville ta reda på hur jag kan få eleven mer kreativ och intresserad att öva/spela mer mellan undervisningslektionerna. Jag valde att göra videofilmer som övningsstöd för att se om det kunde påverka elevens upplevelse av övningen hemma. I intervjuer fick jag veta att filmerna var ett bra komplement.

Presentation av aktionen

Val av ämne

Jag upplever att elever inte övar och spelar så mycket hemma. Det kan bero på svårigheter att komma ihåg hur en till exempel läser noter, tabulator och jag ville därför underlätta elevernas lärande hemma och förhoppningsvis öka deras kreativitet och motivation.

Frågeställning

Hur kan jag få eleven mer kreativ och intresserad att öva/spela mer mellan undervisningslektionerna?

Process

Jag har valt att filma studiematerial som jag sedan lagt upp på en gemensam plattform. Under första lektionen går jag och eleven igenom en låt som heter *Bas Groove 2*. Jag spelar upp den och sen tar vi den bit för bit. Efter lektionen filmar jag mig själv där jag spelar låten och även ger instruktioner på vad eleven bör tänka på (fingersättning etc). Sen filmar jag låten igen i ett långsamt tempo så eleven ska hinna uppfatta fingersättning och tonföljder. Efter det är klart lägger jag upp filmklippet på Google Drive där jag även lägger upp noterna på låten. För att försöka inspirera och få eleven mer intresserad och nyfiken så lägger jag även upp ett ”häftigt” klipp som visar hur/vad man kan spela på en bas. Andra lektionen avslutas med en intervju med eleven.

När det kommer till tidigare närliggande undervisningsmetoder finns tex Play along, You tube tutorials och Flipped classroom. Det sistnämnda skiljer sig dock lite i utförande. Jag har i början av detta arbete tittat lite på dessa tre metoder.

I min aktion följer jag en elev som är 16 år och har spelat för mig i fem år. I slutet av lektionerna har jag exempelvis ställt frågorna: Har det varit lättare att lära sig låten med hjälp av videoklipp? På vilket

sätt har det hjälpt?

Resultat

Jag har i min undersökning kommit fram till att eleven har lärt sig läxan snabbare med hjälp av videoklippen. Hon anser att det har underlättat att ”få läraren med hem.” Hon kan se/höra på instruktionerna som underlättar inläringen. Jag märker även under den lektionen att hon har kommit längre fram i låten sedan förra lektionen. Hon har kommit igenom låten, dock inte i originaltempo. Fingersättningen är mestadels korrekt och där den inte är det så ”snubblar” hon i låten.

Lektion tre kan hon låten ganska flytande men inte i fullt tempo (75%). Fingersättningarna är rätt och jag tycker att hon spelar mer avslappnat. Hon spelar igenom och ökar successivt tempot på låten under lektionen. Jag påminner henne om fingersättningarna. I intervjun frågar jag hur ofta hon övar, om det har blivit oftare än tidigare. Hon tyckte inte att hon har övat mer men det har gjort skillnad att kunna lyssna och se lektionen jämfört med att bara ha noter med hem. Så med andra ord har det blivit lättare att lära sig låten men än så länge har inte videoklippen motiverat henne till ökat övande.

Reflektion

Aktionen har underlättat elevens övande och inläring. Det är däremot oklart om frekvensen av elevens övande har ökat, eller om filmerna helt enkelt bara gjorde det lättare för eleven att lära sig. För att få tydligare svar på den frågan skulle actionen behöva utföras på fler elever. För att actionen ska ge resultat krävs att eleverna faktiskt tittar på filmerna när de övar, vilket inte alltid kan garanteras. Om inspirationsfilmerna, dvs ”de häftiga ljud/filmklippen från youtube” gett något positivt gensvar vet jag inte. Jag tror det krävs ett längre tidsspann för att svara på den frågan.

Genom att utföra actionen har jag tvingats fundera över olika sätt att få elever att öva mer. Jag har kommit fram till att mobilen är att föredra som kamera när filmerna ska göras. Det är helt klart den smidigaste vägen och kvalitén duger gott till detta ändamål.

Det hade varit intressant att se vilka resultat som skulle komma fram om actionen pågick med fler elever under en längre tid.

Referenser

https://www.google.se/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0ahUKEwiQktOJ_MTB_AhWHdpoKHfEiBjsQFggnMAA&url=https%3A%2F%2Fwww.skolporten.se%2Ffou%2Fteacher-video-instructions-can-improve-learning%2F&usg=AOvVaw11TcgJaDosharYUpG38gZ7

https://www.google.se/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwjRvMm8_MTB_AhUiCZoKHZ_CAH0QFggnMAA&url=https%3A%2F%2Fwww.playalongmusic.com%2Fsv%2F&usg=AOvVaw0VUbdvogVcptWPoUf9JrA

Kim Wångersjö

HJÄLP FÖR ELEVERNA ATT MEMORERA INNEHÅLLET PÅ FIOLEKTIONERNA

Arbetslag: Musikskolelaget

Kontakt: kim.wangersjo@kalix.se

Sammanfattning: Syftet är här att ge eleverna individuellt anpassade strategier att minnas lektionernas innehåll. En form av studieteknik genom rörelse, skrift, bilder, färger mm. Resultatet har varit bra, eleverna har visat att de memorerat nya moment i långtidsminnet.

Presentation av aktionen

Val av ämne

Min kärnfråga rör memorering av innehåll i lektionerna och hur jag får eleverna att komma ihåg det vi går igenom på de tjugo minuter i veckan som erbjuds. Här uppkommer givetvis andra relevanta frågor som kan kopplas till memorering av kunskap kring det instrument eleven frivilligt valt att vilja lära sig. Vi vill som pedagoger och lärare bygga en fin instrumentaltknisk grund för eleverna så de kan finna nöje i att spela på sitt valda instrument. Men vad vill eleverna? Ser de instrumentalspelet som en lek eller en lektion? Här måste nämnas att majoriteten elever i den frivilliga verksamheten är mycket unga och avslutar sin plats på Kulturskolan efter väldigt kort tid sett ur utvecklande- och lärandeprocessen. Det är en viktig fråga hur eleverna ser på undervisningen och den ligger till grund för hur väl eleverna väljer att memorera kunskap.

Eleverna lyssnar sällan eller aldrig på klassisk musik om de får välja själva, vilket innebär att de i första hand formas av rådande populärmusik – med uppfattningen att musik är kopplat till idolprogram och YouTube. Är det drivkraft nog att vilja memorera och öva på ett instrument som tar både tid och uthållighet i anspråk? På datorn låter allt bra med en gång och idolerna levererar perfekt musik utan påtaglig ansträngning – kan det krocka med det faktum att eleven inte räknat med hur enormt mycket tid genuin instrumentaltknisk tar att förvärva?

Jag tycker de här frågorna kring själva kärnfrågan är tänkvärda, eftersom vi alla anstränger oss väldigt mycket i våra roller som lärare för att stötta och motivera eleverna i deras musikaliska utveckling. Det är ett intressant ämne eftersom det knappast blir någon utveckling av fiolspelet om man aldrig minns lektionernas innehåll.

Frågeställning

Hur ska jag som lärare hjälpa eleverna att memorera fiollektionerna?

Process

I aktionen ville jag ge både de elever som sällan övar på fiolen mellan lektionstillfällena och de som regelbundet övar, bästa möjliga grund att minnas föregående lektion. Jag valde i det här fallet att följa två elever (kille 18 år, samt tjej 10 år) som övar regelbundet och som jag vill hjälpa till bästa möjliga progression. Jag har planerat min aktion utifrån att undervisningen måste vara individanpassad, omväxlande och utformad så att eleven hela tiden måste vara aktivt analyserande/tänkande.

Lektionerna har baserats på eget material i form av noter, rytmikövningar, musikteoretiska övningar, fiolteknik genom bilder/foton, etc. Eleverna jag följt har även fått videoinspelningar på de stycken de arbetar med. Jag har varit noga med att eleverna ska vara aktiva och analytiska under lektionstillfällena. Eleverna ska kunna beskriva med egna ord och visa i sitt fiolspel att de tagit till sig den kunskap jag vill förmedla.

Resultat

Aktionen har varit givande då eleven tagit eget ansvar och övat hemma. Artonåringen har övat enligt den form av processtänkande jag inspirerat till. Undervisningen har byggt på rörelse, rytmiserande av rytmer och genomgång av noter i färg och form samt fiolteknik. Han har tagit till sig information som han sedan gjort till sin egen genom förståelse och repetition. I själva talspråket och beskrivandet av studietekniken med mera har jag anpassat mig till att det är en elev nära vuxen ålder. Med tioåringen har jag givetvis använt en annan språklig nivå till, anpassad till barn. Det är stor skillnad på att undervisa små och stora elever. Hon har fått ett mer bildbaserat material anpassat till egentligen samma speltekniska nivå, men ännu mer utförligt. Foton på hur hon själv håller i fiolen, teckningar på vad man ska tänka på i fiolspellet. Exempelvis att inte ”klämma trollet i handen”-följt av ett troll som inte vill bli klämt. Etc. Alltså använda fantasin och tänka lite hur ett barn ska memorera och förstå information kring fiolteknik. Eleverna har lärt sig att aktivt delta i tankeprocessen kring lärandet.

Reflektion

Min egen lärprocess genom aktionen är att alla elever lär sig på olika sätt. Ingen ny sanning, men alltså ytterligare förstärkt. Det viktiga är att låta eleverna smälta information och att repetera nya kunskaper med dem samt att eleverna själva får sätta egna ord på sitt lärande. Varför gör man så och vad händer då? Lärprocessen för mig som lärare är att ytterligare anpassa undervisningen efter de styrkor eleverna själva besitter och utifrån det lägga upp en varierad och innehållsrik undervisning.

Jag har kommit att fundera över om aktionslärandet splittrat eller stärkt arbetsgruppen. Vi jobbar mycket självständigt och har dessutom olika roller/status i den arbetsgrupp vi utgör. Måste det gynna oss som grupp? Det viktigaste kanske är det vi gör individuellt i våra tjänster?

Jennie Öström Sandberg

ATT LÄRA SIG NOTER MED ALLA SINNEN

Arbetslag: Klassmusiklaget

Kontakt: jennie.ostrom-sandberg@kalix.se

Sammanfattning: I aktionen undersöker jag hur mina utlärningsätt som lärare avspeglar sig i elevernas lust och nyfikenhet i lärandesituationen i klassrummet. Vi har arbetat med teoretiska ämnen på ett praktiskt sätt och använt våra olika sinnen vid inläringen. Resultatet av aktionen har gett positiva effekter för lärandet hos eleverna och jag som lärare har banat en ny väg i min undervisning.

Presentation av aktionen

Val av ämne

Jag valde mitt ämne utifrån att jag ville utveckla mina erfarenheter i att undervisa klass i musikteori på ett praktiskt sätt. Jag ville utveckla mitt lektionsinnehåll från att vara teoretiskt med att undervisa från tavlan och elever som arbetar med arbetsblad till att lektionsinnehållet skulle läras ut praktiskt med ljud och rörelse.

Mina tankegångar då jag valde ämnet kom ifrån att jag har känt att det har varit svårt för mig att nå eleverna i grundskolans åk 4–6 och få dem att förstå hur sammanhanget mellan stamtonerna i notsystemet och hur placeringen är avgörande för hur det låter kopplat till pianots klaviatur. Jag ville väcka en nyfikenhet hos eleverna för ämnet samt försöka undervisa på ett sätt att jag nådde alla lärstilar hos eleverna. Min ambition var att lära ut lärandestoffet på ett nytt och annorlunda sätt som medförde att jag behövde lära mig att ”tänka utanför boxen” då jag planerar mina lektioner. Som pedagog ville jag utveckla mina sätt att undervisa som medförde att eleverna lärde sig på ett nytt och kreativt sätt. Mitt mål med uppgiften var att fånga elevernas nyfikenhet för ämnet och få dem att vilja lära sig mera. Jag ville få igång ett kamratlärande hos eleverna samt fånga de mer passiva eleverna.

Jag vill i min undervisning försöka bidra till alla elevers kunskapsutveckling, men sättet som kunskapen ska förmedlas på ska vara lustfyllt så att lektionerna blir ”roliga” att delta i. Då upplever jag att eleverna har lättare att hålla koncentrationen/fokus och blir motiverade till det lärandestoff vi ska arbeta med.

Frågeställning

Hur ska jag som lärare undervisa för att eleverna ska hålla fokus under arbetsuppgifterna?

Process

Det är jag som ger förutsättningar för elevernas kunskapsutveckling. Eleverna bestämmer själva om de tar till sig kunskapen eller inte, eleven står ensam i valet om att ta in kunskapen och hur de ska agera i lärandeögonblicket. Jag kan aldrig ge någon annan kunskap. Därför vill jag att mitt sätt att undervisa avspeglar sig på hur elevernas uppmärksamhet fångas. Jag skapar förutsättningar för eleverna genom att väcka deras drivkraft för att förstå och bemästra. Det gör att eleverna känner att lektionen blir ”rolig”.

Syftet med lektionerna i aktionen var att lära ut noter genom att arbeta med noternas placering och notrebusar. Centrala begrepp för mig i processen var *uppmärksamhet, drivkraft, rolig*.

Under lektionen arbetade vi med noter. Jag hade tejpats upp 5 notlinjer på golvet och nyfikenheten hos eleverna infann sig genast de kom in genom dörren till lektionen. Vi repeterade stamtonerna, hur de låter och vad de heter, vi pratade om hur många linjer notsystemet har och hur många mellanrum. De som ville av eleverna fick gå på linjerna för att förtydliga antalet och mellanrummen.

Vi hade färgade kort som vi la ut i ”musikens alfabet” på golvet under notlinjerna, vi gick igenom tonernas placering och att varannan är på linjen och varannan i mellan.

När alla toner var utlagda så frågade jag eleverna vad de såg. ”En trappa” svarade en elev och jag förklarade att det heter ”skala” på musikspråk. Eleverna fick gå trappan upp och ner samtidigt som jag spelade på pianot. Samt att vi kopplade allt till Boomwhackers rörens färg, och kunde då till exempel visa vilken skillnad det är på c1 och c2.

Vi arbetade även med olika notrebusar med att eleverna fick ställa sig på notlinjerna eller i mellanrummen och bilda ord som resten av gruppen skulle lista ut vilka de var, till exempel deg, bagge, ebba osv. Jag gav dem noter på ”Can Can” skrivet i chromanotes (färgade noter) de fick skriva rätt ton namn under varje ton. Sedan fick de arbeta i små grupper för att sätta ihop ”can can” som vi sedan spelade till YouTube.

Jag har fått mina ideer ur rytmikböckerna *Utveckla språket med musik* samt *Spela med hela kroppen* av Eva Nivbrant Wedin där det framhålls att man ska lära med alla sinnen. Just därför ville jag arbeta på ett sätt som väcker elevernas nyfikenhet för en del i ett ämne som är helt främmande för dem.

Jag har också hittat och läst flera artiklar om hur min teori att lära med kroppen och knoppen tillsammans ger en bättre inläring eftersom man både lär med hjärnan och muskelminnet och får koppla hjärnhalvorna bland annat i Pedagogiska magasinet – ”Den levda kroppen” – där det står bra om att man inte bara lär kognitivt utan kroppen behöver införlivas mer i undervisningen. Jag har också läst om lärstilar ”Hur lär man sig på bästa sätt?”, ”Musiken i kroppen” samt ”Musiken måste kännas i kroppen” på olika forum på webben.

Resultat

Elevernas nyfikenhet fångades på en gång när och till och med de svårmotiverade följde med i lektionen utan att tappa fokus och vågade visa att de kunde. Jag tror det blev lättare för eleverna att förstå sammanhanget med notlinjer och färgade toner. Samt att förstå att alla stamtonerna upprepar sig fleragångar efter varandra på ett piano, eleverna förstod att "C" kan låta olika med att de såg Boomwhackers rören olika längd och hörde skillnaden mellan långa C och korta C, samma färg men låter olika. Jag upplevde att eleverna tog sig an uppgiften och såg hur

- Nyfikenheten väcktes
- Roligare lärande med färger och rörelse - ta, känna, göra
- Samarbete mellan eleverna
- Bättre förståelse för ämnet – lättare att lära genom kroppen än genom teori på tavlan
- Färgerna underlättar förståelsen för noternas placering och att det faktiskt är olika toner
- Lättare att förstå hjälplinjer, och på/mellan linjerna när man kan "känna med kroppen"

Flera av eleverna i grupperna lärde sig notläsningskoden och kunde efter projektet läsa enkla melodier i notskrift och koppla mot pianots tangenter, andra spelade efter bokstäver. Det växte även ett stort kamratlärande där eleverna diskuterade tillsammans för att lösa uppgifterna. Det bästa var att den elev som jag har haft svårt att motivera till varför vi arbetar med olika uppgifter tog sig an projektet med nyfikenhet och glädje.

Reflektion

Jag har lärt mig att jag inte behöver vara lika snäv i min lektionsplanering utan låta uppgifter ta tid, eleverna minns bättre de lektioner där vi arbetat längre med varje uppgift samt då vi arbetat praktiskt. Samt att jag överlag i min planering arbetar mycket mer praktiskt med all inläring med t.ex. lära ut sång med bilder och ljud interaktivt, eller spela tillsammans med grupp mot power point med bilder och ljud. Att göra teoretiska lektioner praktiska fångar elevernas intresse, men blir även roligare för mig att undervisa.

Referenser

Nivbrant Wedin, E. (2012). Spela med hela kroppen. Stockholm: Gehrmans Musikförlag.

Nivbrant Wedin, E. (2015). Utveckla språket med musik. Hestra: Isaberg förlag.

"Den levda kroppen" <http://pedagogiskamagasinet.se/den-levda-kroppen/>

"Hur lär man sig på bästa sätt?" http://studietips.se/?page_id=72

"Musiken i kroppen" <https://musikenikroppen.wordpress.com/rytmik/>

"Musiken måste kännas i kroppen" <http://pedagog.stockholm.se/musik/musiken-maste-kannas-i-kroppen/>

Kulturskolan ska vara en samlad kompetens inom estetiska ämnen. Vi ska kännetecknas av hög och bred kompetens och fungera som en resurs inom kommunens gränser. (Vision för Kulturskolan, 2001)

Kulturskolan i Kalix kommun, med drygt 16 000 invånare, har ett flertal olika uppdrag och ansvar:

- frivillig verksamhet med ett brett utbud som når en jämförelsevis hög andel elever
- ansvar för all timplanelagd musikundervisning i kommunen
- drama, dans och bild inom den samlade skoldagen för alla elever i kommunen
- estetiska ämnen i förskolan och förskoleklass
- ansvar för musikinriktningen på estetiska programmet och annan estetisk gymnasieundervisning
- ansvar för de estetiska ämnena i särskolans alla år
- extern finansierade projekt inom estetik och kultur samt fortbildningsinsatser för annan personal
- artist och musikerutbildning på folkhögskolenivå
- ansvar för att alla barn och elever från förskola och uppåt får ta del av professionella kulturarrangemang
- uppdrag från privatpersoner, företag, föreningar, studieförbund och andra organisationer
- Cirka 100 föreställningar/ vernissager årligen

Besök oss gärna på Facebook, YouTube, eller hemsidan www.kalix.se/kulturskolan , där också denna rapport också går att ladda ned. För att få den skickad via e-post – hör av dig till bjorn.emmoth@kalix.se

KALIX KOMMUN